

D. I. 1. - T. 10 III. 1562.

Scarpatelli, Darferte Hss. 1 Nr. 440.

Zustkunft: unbekannt. Auf dem vor-
 dem Deckel oben die alte Signatur
 A auf kleinen Papier-Zettel auf-
 geklebt. Auf dem in dem vordem
 Deckel eingeklebten Blatt steht
 von n. Hand d. XV. J. die Aufschrift:
 Questiones et scriptum super Regni Galieni } Jacobi
 Questiones et scriptum super libros afforismorum } de
 pro X florenis. } Forlinio

Aus der
 Amerbachschen
 Bibliothek:
 gl. Katalog
 A R I 7, Sub I.

Material: 1 Bl. Pergament, die übrige
ganze Leinwand Papier.

Ausführung: Messingziffern, die den
 Längig des Papiers auf Italien
 verständig machen: 1. Leinwand, Nr.
 6591 (Lombardien; auf in Stoffen,
 Pergament u. Ziffer neu gemacht. No. 1418-
 1422): Bl. 1-111, 194-196, 232-247,
 278-287, 316-322. 2. Nringel, Nr.
 6135 (Piemont u. Lombardien, neu gemacht
 in Mailand 1425): Bl. 112-120,
 162-193, 197-201. 3. Briefkorb G, Nr.
 8200 (Luzern u. Mailand): Bl. 121-
 161, 222-231. 4. Witwe, Nr. 11647
 (Italien, neu gemacht. Mailand, Graf 1438-
 1445): Bl. 202-221. ^{ausf.} Briefkorb, Nr.
 2639 (Italien): Bl. 248-277, 288-
 315.

Mit unterschrieben 8 Hände:
 1. Bl. 2-171^{40a}. Gotische Minuskel, hier-
 profoman. Bl. 83^{40a}, f. 21-42 von Hand
 6 (= Novard Leub burg 1436) geschrieben,
 Hand 1 also gleichzeitig: um 1436.

Die selbe Hand wie
 cod. Bernensis
 A 43?

1) Auf dem des Einbandes, der Aufsätze sind
 die Signatur-Schilder, sowie die Signatur
 selbst gesetzt die Handschrift in die gleiche
 Bibliothek wie D III 15.

Bl. 279^{40a}, f. 1-11

2. Bl. 171^{40a} - 171^{40b}; Bl. 287^{40a};

Bl. 314 - 320. Von dieser Hand

kommen weitere vier Aufzähl von
Kundglossen: Bl. 21⁴⁰, 22⁴⁰, 232⁴⁰ u.
3. Hingeliga Hingeliga, XV. Jf.

3. Bl. 172⁴⁰ - 201⁴⁰ XV. Jf.

4. Bl. 202⁴⁰ - 226⁴⁰ XV. Jf.

5. Bl. 232⁴⁰ - 247⁴⁰. Bl. 287^{40a} XV. Jf.

6. Bl. 248⁴⁰ - 276⁴⁰ [1436, vgl. die
Subscriptio Bl. 276⁴⁰] und Bl. 288⁴⁰ -

313⁴⁰ ^{gefüllte} fuses gahin ^{gefüllte} Ginn omiffen.
Hrift der Schreiber nennt sich Bl. 313⁴⁰?

> Conrad Euersborgh 1436. Vgl. die
in der Suppibung zitierte Subscriptio.

7. Pergamentbl. 1⁴⁰. Es spricht sich
bei dieser Hand um die neue Sa-
pitze zu foudalen, das sich ein
Kreuz zu der Handchrift anlagern
wollte. XV. u. XVI. Jf.

8. Bl. in den nordischen Urkatal rings-
Abbt. XV. Jf. -

322⁴⁰ Bl. Alta Leuchtzöfiling 1-45
von Hand 7 durchgefüllt von Bl.

Bei der Überlogi-
fassung gefüllt

2-46 I. eines Zöfiling I. Alta Leucht-
zöfiling unter 106 a-r (Bl. 2
-166. Gulgantlich Hüftoden. 26-
40x28. Luffriabauer Roman: 27 cm,
von Bl. 232 ff. an bis zu 28^{1/2} cm.
2 Zolten, 60 Feilen; Bl. 232 ff.:
62-64 Feilen. Fortbauifandau Faust.
Bl. 2^{40a} und Bl. 232^{40a}. Jintinitiorlan,
im übrigen Pergamententwurf.
Auftritt in die Initialen Q auf
Bl. 2^{40a}: **Flie Schewicz**. Vgl. hierzu:

conf. 111.

Wilhelm Ostli: die Bauverdingen der
alten Fideicommissarhaft und ihrer Gläubiger
= Justizrat für Thüringen. Gaffigke Bd.
42, S. 188 ff. und 198/99. "Zur Thüring"
wovon bis 1501 der Thüringerbau der
Thüringern gegen die Fideicommissarhaft, nach
im 16. J. mußten die Thüringern ihre
sich selbst zu räumen. Wenn sich die
Landesherren in der Thüring befanden, so
sahen die beiden Thüringern im
16. J. führungsmittel. $9 = \text{Bl. } 2^{\text{u}} 4^{\text{u}} 8^{\text{u}} 9^{\text{u}} 10^{\text{u}} 12^{\text{u}} 16^{\text{u}}$

fieband: Holzdeckel mit braunem
Halb Leder überzogen. Einseifen
Leinwand Rollenstreifen zu gewöhnlich
(Doppellin. Rouleau). Am Ende 4
Fäden sind in der Mitte Stoffung-
bafflögen, nord. Deckel noch 2 Fäden
für die (abgeschnitten) Fädenbau.
Auf dem Rücken deckel 3 von den
5 bafflögen modern, dazgl. das
Holz des Rücken deckels. Einband
ergewinnt 1935.

Bl. 1^u: nur.

1. Register zu Jacobus Forliviensis,
Quaestiones super libros technici
Faleni [unvollständig]

Fond 7.

Bl. 1^u, f. 1 Überschrift: Quaestiones super
Tegni Faleni.

Auf.: Utrum tantum sunt tres
doctrinae ordinariae. f. 1.

Fyl.: Utrum possibile sit
aliquod corpus in eadem natura

F. B. G. : Dantsch und Juntab
1547, Ll. 83^{ff}.

Hornika, 100, 622, 764.

Hünbinger II, 421. 487.

Hünbinger-Papier I, 675f.

Zampfer I, 706.

vel diuersis simile adequate |
contrariis vel extremo disposicio-
nibus participare. f. 16.

f. 23, Ubruffr.: Circa secundum
Regni primo queritur.

Ans.: Utrum diuisio signorum
in prenostica demonstratiua
et rememoratiua sana egra
et neutra sit bona. f. XVII.

Difl.: Utrum tres humores oculi
sunt crystallinus, vitreus et
albugineus. [= Quæstio XXI].
Bl. 44.

1.º Register zu Jacobus Forli-
viensis, Expositio in aphorismos
Hippocratis [nicht außga-
fist.]

Bl. 1° Ubruffr.: Questiones
super libros Aphorismorum
[Hippocratis]. In 8° Kapt
diap. Folio ist bar.

2. Jacobus Forliensis, Quæstiones
Expositio super libros textus
Galenii.

Fond 1. f.

[Tractatus primus]

Bl. 2° Ans.: (Q) ueritur circa |
primum Regni utrum |
tantum tres | sunt doctrine |
ordinarie. | Arguitur quod
non quia | quot sunt que-
stiones tot | sunt doctrine

sed questiones sunt quatuor
 scilicet quia est et propter
 quid est ergo doctrinae sunt
 quatuor ergo non tamen tres
 sunt doctrinae ordinarie
 consequentia patet et colli-
 gitur argumentum secundo
 posteriorum Questiones sunt
 equales numero hiis que
 vere simus.

Ll. 18^{ab} ff. In 19. quaestio: Ad
 tertium patebit primo
 capitulo de complexionibus.
 Ad quartum ex dictis patet
 qualiter respondendum
 sit etc. |

Explicientur questiones super
 primo tractatu regni et
 Incipiunt super secundo
 secundum magistrum |
 Jacobum de Forlivio. —

[Tractatus secundus]

Ll. 18^{ab} Inf.: Circa secundum regni |
 primo queritur utrum | divi-
 sio signorum in pronostica
 demon|strativa et rememo-
 rativa sana | et egra et
 neutra sit bona | Arguitur
 quod non ....

Ll. 31^{ab} ff. In 10. quaestio: in proposi-
 to non acceptatur et sic vide
 in probationem [scil. impro-
 bationem] | huius positionis a
 conciliatore allegata doctrina.

Ll. 31^{10b} Def. (u) undecimo queritur utrum
caput paruum sit proprium
signum / prae complexio-
nis cerebri. Arguitur / quod non.
primo sic nullus [scil. nullius]
male / complexio-
nis paruitas
capitis est proprium / signum
igitur etc.

Ll. 32^{10b} Def.: non servatur autem
paruitas in parvo cerebro et /
mediocri et magno ut patet
consideranti / impedimenta
paruitate capitis conse-
quentia etc. [statt: duodecimo]

Ll. 32^{10b} Def.: (t) trigesimo primo
queritur / utrum caput mag-
num capitis / sit proprium
signum male complexio-
nis cerebri / Arguitur quod non.
sic primo magnitudo et
paruitas / sunt signa opposi-
ta sed paruitas proprium
est signum ...

Ll. 141^{10a} Def. [non dat 78. quaestio, right
quaestio 59]: utrum / autem ^[scil. villos] dens sen-
tiat per se aut per villos / ver-
orum peruenientes ad radices
eius / est difficultas alibi
perscrutanda penes autem /
primam positionem patet
responsio. etc.

Ll. 141^{10b} Def.: (s) Septuagesimo nono *)
[statt: Sexagesimo] / queritur utrum

*) Zu diesem Paragraphen kommt die Septuagesimo
nach hinzu zu lesen: primam positionem
patet. Der Text ist in der 141^{10a} über die 59. Frage
zu lesen.

tam mala / complexio humida
quam sicca possit / esse per se
causa obiectiva doloris. / Argui-
tur quod sic primo tam humi-
ditas quam siccitas est quali-
tas...

Ll. 142vb Tyl. [In quaestio LXXIX]:
ex dictis penes intelligentem /
Plures autem alie questiones
moveri possent / super isto
secundo tegni de quibus
habetur / circa literam et
sic est finis secundi tegni!

Licet Ll. 31vb ista die Thagitalfolga
normol; Ll. 32vb folgt glätz luf siner
Wurkufsta Zöfling dar Thagital sin
mit > trigesimo primo queritur...
Dar auf > undecimo queritur... Ll.
31vb folgt. Diese Wurkufsta Zöfling
ist beibefolten bis zum Tylhüß
von [tractatus secundus] Ll. 142vb.

[Tractatus tertius]

Ll. 142vb Ruf.: (9) Vestio prima / tertio
tegni est / ista. vtrum divi-
sio / causarum sanitatis
in conservantes / et efficien-
tes sanitatem / sit suffi-
ciens. Arguitur quod non
primo praeter causas /
efficientes et conservantes
sanitatem / dabiles sunt
materiales formales finales!

Ll. 141vb Tyl. [In prima quaestio]: et

familiaris quem inter Socratem
et Platonem cui lac est venenum
aut leibus venenosus pro isto
dicendum est etc.

[Vultu Vnndig 1547 fuit finit
fini: deficient multa.]

Et sic finite sunt questiones,
que possunt haberi a magistro
Jacobo de Forlino artium
et medicinae monarcha que-
stiones super libro regni Fa-
lieni. Deo gratias Amen.

2^a. Register zu Jacobus de
Forlino quaestiones super
libro regni falieni.

Goud 2.

Ll. 171va Anf.: 1^a Utrum tantum tres
sunt doctrine ordinarie.

Ll. 171va Jffl.: 18^a [scil. 19^a] Utrum possi-
bile sit aliquod corpus in ea-
dem natura vel diuersis
simul contrariis diffinitionibus
participare.

Ll. 171va Vbruffr.: Tytuli questionum
secundi libri.

Anf.: 1^a Utrum diuissio signo-
rum in pronostica demonstra-
tiua et rememoratiua sana
egra et neutra sit bona.

Ll. 171va Jffl.: 60^a Utrum tam mala
complexio humida quam sicca
possit esse per se causa obie-
ctiua doloris.

L. 171^{100a} Ubruffs: Tituli questionum
libri tertii.

L. 171^{90a} Bruff: Utrum divisio causarum
inconseruantes et efficientes /
sanitatem quam ponit Galenus
sit sufficiens.

L. 171^{100b} Juff: 13^a Utrum corpus
temperatum sit per debitam
administrationem / cibi et
potus sibi similis in sua
temperie conseruabile. /

Das Regifter zählt fünf 13 Quaestionen,
16 sind aber nicht 12.

L. 171^{100b}, J. 11 ff. hau.

Litarachia: Thürbinger - Royal, Jubel. Ed.

1, 675. - Thürbinger, Gaffigla d. Medicin Ed.

2, 421. 487. - Mugur Heinung in Friedhoff,

Graf J. Med. 256. 258. - Gistff, s. v. Torru.

Goupar, Ed. 1, 706. - Lfusolinar, s. v. Jacques

della Torre, de Folio. - Doctorlog dur forz.

Nationalbibl. s. v. Jacques de Folio. -

Erümal, Ed. 2, 1342. - Lozinger, Ed. 1,

7234 - 51; 2, 2553 - 4; 2, 7245 - 51. -

Krißling, Judicab s. v. Folivio;

Fabrini, Libl. univ. oar. (1735), IV,

25-6 (2^a II). - Gronoffa, II, 615. - III, 310. -

Forin, II, 7234 - 51. - Jöfner. - Mozzatti,

Augustovic di Luigi i professori della

universita di Bohlogna, 1848, N. 1002. -

H. b. of. XIV, 503. - Fioroboffi, 1807, IV, I,

207; I, I, 259 - 60. - Friedmann, s. e.,

772. - Chubb, V. 182 ff. - Dr. Gloria, Moni-

menti della Universita di Padova 1318 -

1405, I, V. 437 ff. - Fonofini, Jacob Pl. Lipp;

Gymnasium Portorini 1654, q. 20, 278. -

Fonofini, J. R., Bibliothecan Portorinar

Manifester 1639. s. e. - Pagadol, Nicolov loun.

Historia Sumati Portorini 1726, I, 17. 279 ff. - Güntel, I, 802 f. -

+ Colle, Francesco Maria,
Storia scientifico -
Letteraria dello Studio
di Padova. vol. III, 97 -
122; vol. III, 235 - 240.
Padova 1825. -

Fabrini IV, 25. -

F. Piccolomi, Antonio
De Gymnasio Patavino
1598. -

3. Jacobus Foroliviensis, Expositio
super libros technie Galeni [Microtegni]
[Auszüge]

Band 3, pp. 4. ^{weist}
Band 3 schreibt ^{weist} die Zilumabfätze
durch; Band 4 ließ Raum
für Digitalüberchriften, die
jedoch nicht weitergetragen
wurden.

Die Abhandlung ist unvoll-
ständig und weist an
mehreren Stellen große
Lücken auf, wofür mir
einige Briefe beigefügt
wurden.

Bl. 172^{40a} Auf.: In Form eines
offenen für Ziffernbezeichnungen
bestimmten Quadrats ge-
schrieben:

[T]res sunt doctrine |
omnes que ordi. | ne haben-
tur etc.

Fact.: Relictis multis ambagiis
in huius et aliorum | librorum
exordiis solitis enaxari breui-
tate indulgens | quatuor dum-
taxat seriatim exequat.

primo quis | sit libri titu-
lus ostendetur ... Quantum
ad | primum est sciendum
quod hic liber intitu llatur (!)
liber | microtegni (!) cuius
interpretatio est parua ars
micron (!)

Ll. 173^{4b} Gyl.: nam bonitas
naturæ ipsius et superfluitas
solertie produxerunt eum ad
hoc ut utretur istis doctri-
nis absque arte dyalectice. |

Ll. 173^{4b}) [Liber primus tertii]
[de corporibus]
Prof.: [P]osito prohemio.
ponitur tractatus diuisus
in tres. primo determinat |
de corporibus. 2° de signis.
3° de causis. | ...

Ll. 174^{4b} Gyl.: medicina est scientia
omnium sanorum in
uniuersali i. e. confuse. |

Ll. 174^{4b} Prof.: Incipiemus igitur.
ordinat se ad | sequentia
2° proseguitur 2^a ibi
sanum simpliciter dicit |
primo quod incipiendum
est tractare de illis quæ
diuisa sunt | incipiendo
qualia sunt sana qualia
sunt egra et | qualia neutra.

Ll. 175^{4a} Gyl.: Pro pleniori horum
doctrina recurre ad que-
stiones | ubi plenarie dis-
putauit hec omnia. |

Ll. 175^{4a} Überseffr.: (e) grum sim-
pliciter. |
Prof.: In isto capitulo deter-
minat de corporibus | [Zusatz
u. spöitronn found: egris]
primo diffiniendo egrum
simpliciter. 2° | egrum ut

nunc. 3° egrum semper. 4° |
egrum ut multum ...

Ll. 175^{4b} Jfl.: constitutum in medio
i.e. factum neutrum simpli-
citer | quod est in medio
constitutum. |

Ll. 175^{4b} Überschr.: (g) Doniam autem. |
Auf.: In isto capitulo deter-
minat de neutris | et primo
resumendo divisionem neu-
tri | superius positam deter-
minat de neutro | ...

Ll. 177^{4a} Jfl.: non ut multum | faci-
liter egrotare dicuntur de
isto videbitur in questione. |

[Fyll.: Salubre igitur et insa-
lubre - substantia de quibus
medicus habet pertractare.]

[Liber secundus sectini.

De signis.]

Ll. 177^{4a} Überschr.: (h)ec de corporibus. |

Auf.: Determinato de corpori-
bus nunc determinat | de
signis | primo ponit quasdam
divisiones | signorum + 2°
prosequitur ponendo in |
generali signa corporum
ibi signa egrum ...

Ll. 180^{4b} Jfl.: sola generatio de qua
infra | et modo generationis
ipsorum.

Ll. 180^{4b} [Tractatus de cerebro.]

Ll. 180^{4b} Überschr.: Signa vero. |

Prof.: hic ordinat se ad sequen-
tia ... primo | ponit signa
cerebri 2° cordis 3° epatis 4°
testicularum partes patent...

Ll. 183^{40a} ff.: significat | super com-
plexionem non mediante com-
positione sic non est | de
aliis signis.

Ll. 183^{40a} Über ff.: Nam [scil. Jam] |
si eucraton.

[Ffllt: cerebrum existit secun-
dum quatuor qualitates
— et infrigidant et desic-
cant et humectant.]

Prof.: hic exequitur | et
primo ponit signa cerebri
sani simpliciter...

Ll. 184^{40a} ff.: ponit signa sumpta
a superflu | itatibus ut
patet. [Über zügn!]

Ll. 184^{40a}, J. 7 [bricht nouf > ut patet <
der Fibrer mitten im
Frockel ab.]

Ll. 184^{40a}, J. 7 ff.: luv.

[Ffllt: Secundo a dispositione
Capillorum, tertio ab extrin-
secus alterantibus, quarto
a qualitate tangibili
partium circumstantium
— propter calidum in hu-
mido multum evaporan-
tem et sensuum motionem
facientem = Drück Wundig
1547, Ll. 16^{4b} — 18^{40a}.]

[In Handschrift folgt mitten
im Text fort:]

Ll. 184^{4^b} Anf.: Et ideo in sompno
fantasias vident mobili enim
existente | spiritu valde
cerebri mouet virtutes in-
teriores | ad comprehendendum
perturbatur...

Ll. 185^{4^a} Jyl.: Est enim multum car-
ne | priuata ut cutis quasi
ossi immediate anexa (!)
et notum | est quod iste
non repugnant ut patet
intuenti. sequitur. |

Ll. 186^{4^a} Überschr.: (c) x his uero.
Anf.: supra determi | nauit
de signis cerebri hic deter |
minat de signis ortorum
ab eo. | Et primo premitit
intencionem suam | limi-
tando etiam suam deter-
minacionem...

Ll. 188^{4^b} Jyl.: humor autem | albugi-
neus est sicut medium illu-
minabile (sic!) | ideo maio-
ri existente minus illumi-
natur ceteris | paribus et
sic oculus minus trans-
lucens efficit [! scil.: effi-
citur.] | et pro isto vide
tacta in questione. |

[Tractatus de corde.]

Ll. 188^{4^b} Überschr.: (d) e cordis autem

crassibus (sic!). |

Def.: Determinat de signis
discrasiarum cordis et
primo propositum premitit
(sic) posuendo canonem
erroris remotivum | 2° pro-
sequitur ibi calidiores igitur
primo ponit intentum |

Ll. 192va Tyl.: Et alia tamen causa
potest accidere ut crescat
magnitudo | [Ll. 192va] non
crescentibus aliis et ideo
hoc considera bene etc.

[Tyll.: Num illud commune
in hisce omnibus memoria
repetentibus = exercitatorum
in philosophia aut pro
pauis scilicet non exerci-
tatorum in philosophia.
tene quid vis.]

[Tractatus de epate]

Ll. 192va Tyl.: (e) patio calidi
cognitiones. |

Def.: determinat de signis
discrasiarum epatis et primo
simplicium. 2° compositarum

...

Ll. 195va Tyl.: primo quia omnem
eius influxum | facit epas
virtute cordis. 2° quia siccitas
non | est effectus (!) per
se positivus ad membra
influxus sed | potius priva-

linus ut dictum est.

Es folgt nun große Lüste im
Tagt sind zwar fast: Humidius
autem et frigidius hepar habet
ilia glabra = corpus ad tactum
calidum et humidum et hypo-
condria pilosa: ut supra
pluries dictum est.

[Tractatus de testiculis]

Ll. 195^{10a} Ufflinst ofon unia Jula omi
Ufflinst Testiculorum | crases.
Auf: determinat de signis dis-
crassiarum (!) | Testiculorum (!)
et primo simplicium 2° com-
positarum | ...

Ll. 195^{10b} Uffl.: preparat ad sexum
masculinum secundo quia
si sperma | secundum senten-
ciam Galieni. quo ad partem
corpulentam est maxime |
Der Test ist empfindlich, ferner
liegt mitten im Test bei
maxime. Der Tagt ab. Uffl.:
proportionata generationi =
feminarum.

Ll. 195^{10b} J. 26-29: laur.

Ll. 195^{10b} Auf: tertium signum citius
pubescunt eius genitales par-
tes causa | patet ex dictis de
corde et epate. frigida vero
contraria ...

Ll. 197^{10a} Uffl.: vel temperat frigidita =

*) Auf dieses Test ist empfindlich.

tem corpulentis spermatis.

Et | multa hic dicenda essent
quae propter festinationem
omitto. |

Ll. 197^{40r} *Videtur* [T] totius vero corporis.
Causa: prius Galienus determinat
de signis complexionum prin-
cipalium et aequaliter orto-
rum | ponit nunc signa haben-
tium virtutem | complexionem
innatam et influentem et
primo exteriorum | magis
aparentium (sic!). 2° magis
occultorum.

Ll. 198^{40v} z. 45. *Videtur*: humidum modicum
minuit. Caro vero multi | pli-
catur a calido ideo etc.

Ll. 198^{40v} z. 46/47 *Videtur*: Secundum
complexionem vero. |
Videtur breviter de frigiditate.

Ll. 198^{40v} z. 48 ff: *laur.*

Ll. 199^{41r} z. 1-28: *laur.*

Videtur magna Ligna. *Videtur*: Frigi-
dioris autem temperature in-
dicia sunt pilorum carentia,
pinguedo et frigiditas quae
tanguntibus obuiat - et nondum
determinata ad aliquod mem-
brorum. Tertia expositio est
ut hic canon referatur ad
illam partem. Cas vero conti-
nentes regiones. Prima expositio
videtur melior quam secunda.
= *Videtur* Haundig 1547 Ll. 34⁴⁶

- 37^{4a}!

[Tractatus de ventre.]

Ll. 199^{4a}, J. 29 Vbruffr.: [V] Entris
cognitiones.

huf.: positio | signis discrasia=
rum membrorum habentium |
virtutem inatam [sic! scil.
innatam] et influentem
que sensui | subiacent magis
ponit signa quorum | dam
que sunt sensibus minus ma=
nifesta ut sunt stoma | chus
pulmo trachea artaria pri=
mo igitur ponit | signi primi
2° 2ⁱ 3° 3ⁱⁱ ...

Ll. 201^{4b} Jfl.: 2^a | suppositio in tali=
bus est multo maior restau=
ratio | nutrimentalis humidi
quam fit membrorum reso=
lutio |

Triploda: patet hoc quia

Ll. 202^{4a} [beginnt Gaud 4. Der
Jugl ffliaßl genari an der
Vorfuogzafanda an]

huf.: patet hoc quia in tali=
bus sunt due cause multi |
tudinis humidi nutrimentalis
scilicet calidum cum | humido

...

Ll. 207^{4a} Jfl.: ponit similitudinem
nubri de tertio | significato
ut digitorum de [nigratio] |
quia quandoque significat

sanitatem quia crissim [sic!
 scil. crissim] bonam | quando -
 que mortem [supple] quando
 consequitur calidi extinctionem!
 [Fagel: De quibus omnibus in
 libris de crisi dictum est -
^{sermoni}
 (de signis finem faciam, trans-
 grediar autem ad illum qui
 de causis.)]

Ll. 207^{10a} f. 42-44: lxx.

[Liber tertius tertii.

De causis.]

Ll. 207^{10a} f. 42-44: lxx. [Epil: uero!]

Ans: harum⁺ primo notandum
 quod de causis duplex fit | in
 medicina determinatio una
 que | concernit virtutem ipsarum
 cau | sarum in relatione ad
 corpus humanum et per | hanc
 investigatur...

[⁺ notat harum fagel in gausis
 Hinc: causarum quedam sunt
 salubres quedam egre - deter-
 minandum est de sanis.]

Ll. 208^{10a} f. 25-29: lxx. Ideo si tunc dependebat
 in genere cause efficientis et
 continue post et hanc | sen-
 tentiam intellexit Avicenna.

Ll. 208^{10a} f. 25-29: lxx.

Großer Lister im Fagel.

Fagel: Incipiendum est a
 conservatrici bus - aut secun-

dum copulationem eorum
aliquid patiens [I. Swick Nundig
Dig 154] Ll. 50na - Ll. 51na]

Ll. 208na, §. 30 *Überfluss*: (e)mocione
nota [phil.: vero]. |

bus: Nota ex motu accidit
cale | faccio superflua et simi-
liter | exiccacio et ultimato
mo | Au Infrigidato per reso-
lu | cionem ...

Ll. 209na *Text*: ad qualitatem denomi-
nauit | enim cibum quale
Ad confirmacionem patet. |

Ll. 209na, §. 35 - 37: *Law*.

Text: Sed cum in his inten-
cionibus cum aliae causae
sanae - ex musculis super-
fluitates contentas in eis
[I. Swick Nundig Ll. 53na - 53na]

Ll. 209na, §. 38 *bus*: In cibis uero
primo nota quod ex duobus |
docet facientes nos congno-
scere [sic.] debitam | men-
suram cibi et potus ...

Ll. 215na, §. 28 - 30: *Law*. *Dau Text*
§. 31 *Text* an *Dau Text* §.
27 *inimittalbau* an.

Ll. 226na *Text*: 3^m dubium. quomodo
contin | git quod una medi-
cina atrahit subtile | et
repercutit de hoc alibi ut de
aceto | primo de simplici
medicina etc. finis (!) |
[I. Sw gungz *Text* *Dau Text*]

ipf. f. 1547. Bl. 74va Mitte -
 Bl. 82va: Porro euacuabis
 potissimum si in locis
 interceptis conieceris ali-
 quod contineri scarificando
 - Et secundum hanc viam
 necesse est tibi ut intelli-
 gas intentiones Galieni et
 agas cum eis, et addiscas
 artem medicinae secundum
 quod magis completum est.]

L. Anonius: pag. 3^a 2.

Bl. 226^{ab}, f. 3ff., Bl. 226^{ab} - 231^{ab} laut.

4. Jacobus Forliviensis oder Marsilius di Sta Sophia?¹⁾
Expositio in aphorismos
Hippocratis.

I. f. 51

Bl. 232va am. obrem Rand: Doctores
 bullati, monachi titulati,
 clerici deaurati sunt
 assini coronati. [f. 52.]

[Particula I^a Aphorismorum]

Bl. 232va, ¹⁵⁴⁷ **P** Reternis | sis quibusdam
 Auf.: Superfluis inq. s. i. c. i. o. n. i. b. u. s. |
 in principio huius libri fieri |
 consuetis tantum ad ea que |
 ad huius libri doctrinam
 Capescendam facul | tatem
 utilem afferre condescendam
 ... Quantum ad primam
 sciendum quod hic liber

1) Regl. Lolla, l. v. III, 235-240.

taliter | reperitur ab auctori-
bus intitulatus Incipit
liber amfforismorum quem
Ippocrates chous de medicina
edidit ... [Omn. Bond. Titulus].

Ll. 232⁴⁶ syl. ibi 2^a Tempus acutum

Ll. 232⁴⁶ [Omn. ^[Omn. Bond.] ~~Jailanoffatz~~] | In
prima parte [Omn. Bond. : prima
conclusio] | ^{inuit [sic] inuit.} ~~invenit~~ istam
conclusionem Oportet in
medicina libros amffori-
stica breuitate collectos
con [auf Profis Profund] ponere
hec conclusio | arguitur vita
hominis est brevis n^o huius ^{regimen?}
artis capescendae et e contra
medicinalis ars est longa ...

Ll. 232^{40a} syl. : Quarto vero scienciam
medicines dici posse acquiri
per inuencionem et per doc-
trinam ut in questione
patet [Rov. 13. found].

Ll. 232^{40a} librisfr. : Tempus autem acutum |
Auf. : Tangit secundum modum
eandem probans conclusionem |
Et arguit sic tempus comperandi
est acutum | et experimentum
est falax et iudicium diffici-
le igitur | etc. patet consequentia
et relinquit antecedens n^o
²² notandum de se. | Primo
nota quod ista particula
tempus acutum | duplicem
potest habere intellectum ...

D.I.1.

Bl. 232^{100a} Opportet igitur. Infert co / ro-
lariam conclusionem

i. The Rand rira aut fisis lise gloffs
[Lond 2] 29 dist. bapferibum Julan
^{Commento} ^{Composito} 38. haec Marsilius
Prof.: Natura medicum faventem se pre-
bere infirmo est ipsum | medici-
nas infirmo ita ut placet sibi
convenienter | applicare i.e. querendo
ab infirmo quantum potest etc!
Et videndo seu notando quan-
tum convenit infirmo —
dicente mesue Galieno | que
curam corporis — — — — ne au-
xilium^{ari} differas quia | semel
percuti ^{nulla seruum} valent
suffragia. 3^a debet esse me-
morans 4^a expertus 5^a sciens
hec conditios habere | 2° ^{responsum}
^{commento}
^{accutorum} ^{composito} 38. haec Marsilius |.

= Brita. Wark des Marsilius (Marsilio di Santa^{*)}
Sofia).

Bl. 232^{100a} [Aph. 2] [I] N perturbacioni-
bus. prima conclusio [am
Rand: prima conclusio] huius
amfforismi est quod medicus
recte operans ...

Bl. 233^{100a} Sic et in anicio. Nota quod
frequenter per in/anicionem |
Intelligent auctores | ...
Contemplari ergo oportet. primo |
nota quod quia cuiuslibet istorum
contemplatio ...

Bl. 233^{100a} [Aph. 3] [I] n extirantibus
prima conclusio huius amffori-
smi est illa bone habitudines...

---

*) Marsilio di Santa Sofia (+1403 od. 05; 1367
Prof. in Padua, 18. Padua, 1402 in Bologna)
scripsit u. a.: Quaestiones über die Aphorismen des
Hippokrates, 49. mit denen des Jacobus Foroliviensis
Lugd. 1507 / Venet. 1574.

Ll. 233¹⁰⁰¹ Non enim possunt | primo nota
ut infra patebit licet huius corpora...
horum igitur causa primo | nota
quod per solvere intelligitur
flebotomare...

Neque compressiones | ... Corpora
non sunt | ultime evacuanda...

Sed qualis natura fuerit | Nota

quod natura sumitur ^[Ex unit. Respiratione] tripliciter...

Ll. 233¹⁰⁰² Similiter et evacuationes |

Conclusio evacuationes ducentes
ad ultimum...

Et iterum resumptiones |

Resumptiones in ultimo...

Ll. 234¹⁰⁰³ [Arg. 4] Tenuis et certe |

prima conclusio huius amfforis
mi est dicte tenuis et certe
non competunt sed sunt | diffi-
ciles...

Ll. 234¹⁰⁰⁴ Et in acutis quibus | 2^a conclu-
sio In equitudinibus peracu-
tis vel vald[e] acutis | ...

Ad ultimum tenuitatis |

3^a conclusio dicta tenuis-
sima ...

Et enim repletiones, Quarta |

conclusio dicta ultime gros-
sa non convenit acutis...

Ll. 234¹⁰⁰⁵ [Arg. 5] in tenuibus primo
nota | quod dupliciter potest
aliqua dicta...

Propter hoc sanis primo | nota

quod per corpora sana...

Propter hoc igitur | Notandum

quod nota uter dixit solidioribus.

Ll. 235^{40a} [J] N tenuibus. Quia | non fuerunt conclusiones afforismi posite | ideo nunc ponuntur hic...

propter hoc Corporum primum corporibus | sanis fallaces sunt... ^{dieta tenues}

[Og. 6] [A] d ultimas egritudines | primo nota per ultimas egritudines | illas intelligit...

Ll. 235^{40b} [Og. 7] [U] Bi ergo secundum | prima conclusio egritudine a principio acutissima | et ultima nocumenta causante...

Ll. 235^{40a} Vbi vero non non (sic) | 2^a conclusio est egritudine non habente ultimos... Sed tantum sub condescendendum | Tercia conclusio principalis est tantum de dicta...

[Og. 8] [Q] Vando in statu | Conclusio istius afforismi est ista | egritudine existente in statu corpore...

Ll. 235^{40a} [Og. 9] [C] Contemplari autem | Conclusio medicum recte dictantem.

[Og. 10] [Q] Vibus igitur | primo nota | quod per morbos habentes statum...

Ll. 236^{40a} Quibus vero posterior | primo

nota quod hic reperitur duplex
litera prima habet | afferendum
2^a afferendum...

[Arg. 11] [Y] N parosissimis.
Prima conclusio huius amforismi
est hec | oportet medicum conve-
nienter dietantem | subtrahere
cibum...

Ll. 236^{9a} Et quecumque secundum |
circuitum. 2^a conclusio amfo-
risimi est quod medicus recte |
operans tempore exacerbacionis
vel exacerbacionis | debet
cibum subtrahere...

Ll. 237^{9a} [Arg. 12] [P] aroxismos et
consistencias. Prima conclusio
istius amfforismi est hec |
Species egritudinum declarant
i.e. | notificant paroxismos...

Ll. 237^{9a} Et hore anni. 2^a conclusio
est ista | hora anni declarat
paroxismos et consistencias |
Et circuitum. Ad inuicem
3^a conclusio | Incrementa
circuituum ad inuicem
deklarant | paroxismos...

Ll. 237^{10b} Sed ex apparentibus. Quarta
conclusio amfforismi est ista
Signa potest appa | rencia...

Ll. 238^{4a} [Arg. 13] [S] Enes facillime
prima conclusio amfforismi
est ista Senes facil | ime ferunt
Yeiunium...

Ll. 238^{4b} Et consistentes 2^a conclusio amf-

forismi | Consistentes facilius
tollerant yeiunium | ...

Minus vero pueri. 3^a conclusio
vero pueri hiis iam dictis

minus facilius tolle|rant ...

horum vero 4ta conclusio

inter ceteros pu|eros infantes
difficilius toll[er]ant

yeiunium ...

Ll. 238^{10a} horum autem 5ta conclusio

infantes quicumque sunt
animosiores (!) aliis ...

[Bgg. 14] [A] ui cresunt

plurimum | habent ... corpora
crescentium indigent ...

Ll. 238^{10b} Senibus vero parvus | ... senibus

paucis fomento sine nutri-
mento | indigent ...

propter hoc senibus | corporum
in senibus non debet esse febris
sic | acute ...

Ll. 239^{10a} [Bgg. 15] [V] Entre hieme |

Et vere calidissimi sunt na-
tura ...

Ll. 239^{10a} Signum autem est probacior

autenticis argumenti in
principalibus ...

[Bgg. 16] [H] umide dicte ...

febricitantibus | competunt
dicte humide ...

Ll. 239^{10a} Maxime vero pueris | ... pueris

maxime competunt | dicte
humide ...

Ll. 239^{10a} Et aliis sic asuetis ... omnibus

consuetis uti regimine...

Precedens sermo Continuatio | amf-
forismi quod Hippocrates superius
determinavit de cibi | quantitate
nunc determinat de qualitate...

In febribus. probatur prima
conclusio amfforismi | febris
est morbus calidus et siccus
igitur febrim | competit dicta
humida...

Ll. 240va Qui vero. Nota per morbos
sim | plices intelligit...
[Arg. 17] [E]T quibus se-
mel | aut bis etc... Quod ab
illis a quibus sumitur iudi-
cacio | de ordinanda dicta...

Ll. 240vb Dandum vero est aliquid |
... quod ab etate regione[m] [phil.
regione] et | tempore anni et
consuetudine...

Ll. 240va [Arg. 17] Si virtus infirmi
debilis | sit ponit questiones
prima conclusio est si virtus
infirmi | fuerit debilis et qua-
litas corporis minorata et |
corrupta...

Similiter et virtus defe-
cta Quarta conclusio virtute
existente debili et habent |
dantibus humoribus...

Ll. 240vb Si vero virtus fortis | Quinta
conclusio est hec virtuti forti
et peccato in | sola habundancia
parum et raro est exhibendum |

[Ausz. 18] [E]state et au-
sumpno | ... quod in | estate et
autumpno modicum de cibo est
exibendum ...

Ll. 241^{40a} Hyeme vero facillime | 2^a con-
clusio quod tempore hyemis plus
est egrotantibus | de cibo exi-
bendum quam aliis temporibus |

Ll. 241^{40b} [Ausz. 19] [h]oris qui in
circuitibus | ... quod hora par-
oxismi uel parum ante ...
Sed auferre ... quod hora et
parum ante horam paroxismi
conuenit | auferre uel sub-
trahere cibum ...

Ll. 241^{40a} [Ausz. 20] [E]a quorum crisis
fit ... Medicus ratione operans non
debet | mouere nec nouum quid =
quid¹⁾ facere nec фарма | cis
nec prouocationibus uti ...

Ll. 241^{40b} [Ausz. 21] [Q]ue ducere oportet
| ... Medicus | debite Iuuans
naturam debet | euacuare per
illa loca per que natura | repe-
rit ...

Ll. 242^{40a} [Ausz. 22] [D]igesta medi-
caminum | ... Medicus regula-
riter euacuans debet eua- | cuare
materias peccantes digestas ...

Ll. 242^{40b} Et mouetur non crudum | ...
Medicus non debet | euacuare
materias crudas ...
Neque in principis | ... in
principis morborum non

1) quip : vgl. Cappelli, S. 317. quip¹⁾ quidquid
(Schweiz XV f.)

debet Medicus | euacuare mate-
riam crudam vel non dige-
stam ...

Ll. 242^{9a} Si non fuerit furiosa ² ^{4^a} quantitas (...
Materia non existente furiosa et
si non dige | sta sit ...

Multa vero non furi | osa ...
secundum plurimum | materia
non est furiosa ...

[Arg. 23] [Q] Ve egerentur |
... Medicus recte significando
super debitam | euacuationem
non debet considerare quan |
titatem ...

Ll. 242^{10a} Si qualia oportet ... quod oportet
Medicum volentem conue-
nienter euacuationem | cognos-
cere ...

Et ubi oportet ... quod in
casu ubi oportet euacuandum
est eger usque ad | defeccionem
vel sincopin ...

Et hoc facere ... euacuatio
usque ad sincopym non debet
fieri ...

Ll. 243^{11a} [Arg. 24] [I] In acutis
passionibus | ... quod in | acutis
egritudinibus raro | debet
Medicus uti farmacis ...

Et hoc prius facere | ... quod
hanc euacuationem que fit
in principis ...

[Arg. 25]: ffls.

[Particula II^a aphorismorum]

[Arg. 1.] [J] n quo morbo so | mp =
nus labore | prestat ... quod sompnus
 causans nocendum in | morbo
 est mortale signum ...

Ll. 243^{4b} Si vero iuuerit ... iudamentum
 contingens in morbo ex sompno
 non est | mortale signum ...

[Arg. 2.] [U] bi sompnus decipi =
enciam hic cadunt Quedam | Dubia
 circa litteram ...

Ll. 243^{10b} [U] Bi descripienciam | ... quod
 remotio | descripiencie per sompnum
 est | signum bonum et laudabile ...

Ll. 244^{10a} [Arg. 3.] [S] Ompnus et |
vigilia ... quod tam | sompnus
 quam vigilia | excedens quanti =
latem ...

Ll. 244^{10a} [Arg. 4.] [N] On plenitudo |
 ... ista plenitudo et indigencia |
magis modo exeuntes uel na =
tura sunt | mala ...

Ll. 244^{10b} Neque aliud nil bonum | ... nil
 aliud necessario corpore occur =
rens | magis modo uel natura
est bonum ...

Ll. 245^{10a} [Arg. 5.] [L] labores spontanei |
 ... labores spontanei signant
in corpore causam | producti =
nam uel factinam egritu =
dinem ...

Ll. 245^{10b} [Arg. 6.] [Q] Vis que [phil.:
quicumque] dolentes | ... omni
bus | corporibus mens egrotat ...

Ll. 245^{10a} [Aqf. 7] [Q] Ve in multo
tempore | ... corpora longa tem-
pore extenuatione in longo
tempore releuantur ...

Ll. 245^{10b} Que vero in modico | ... si in
talibus | facta est parua consump-
tio humiditatis radicalis | ...

Ll. 246^{10a} [Aqf. 8] [S] Ex egritudine |
... si ad corpus exit egritudinem |
et accipiat cibum cum appeti-
tu et ex illo cibo non reserua-
tur significatur | quod tale
corpus utitur cibo ampliori ...

Ll. 246^{10b} Si vero non accipienti | ... si
aliquid corpus exiens egritudi-
nem accipiat cibum non cum
appetitu ...

Ll. 246^{10a} [Aqf. 9, in monfmu Ziggokrotab oib-
gabru 10] [C] orpora ubi quies |
... corpus | convenienter pur-
gare presens oportet | eum
evacuacioni preparare ...

Ll. 246^{10b} [Aqf. 10, in monfmu Ziggokrotab
oibgabru 9] [N] on pura corpo-
ra | ... quod corpora non pura
quanto | magis nutriuntur
tanto magis | leduntur ...

Ll. 247^{10a} [Aqf. 11] [F] acilius est rep-
leri potu ... potus est facilius
digestibilis et corporis sub-
stanciam facilius conuertibi-
lis | ...

Ll. 247^{10b} [Aqf. 12] [Q] ue reclinuntur
[phil.: reliquuntur] in | morbis

... Materie peccantes que in corpore reliquuntur post crises consueverunt facere recidivam
... materie que post crisin relinquuntur et a virtute non regulantur faciunt recidivam...

Ll. 247^{10b}, f. 1 ff. : Et similis sententia huius afforismo ponitur ab avicenna 4° [libro] canonis fen 2^a capitulo [95] de iudiciis recidivacionis et est utilis in actu curationis et pro nocumento et ampliatur ad corpora egra et neutra etc.

Ll. 247^{10b}, f. 6 ff. : law.

[Gaud 6]

Ll. 248^{10a} [Oyf. 13] Quibuscumque que crisis.

huf. : prima conclusio huius afforismi est hec Quibuscumque fit crisis hiis nox ante crisin est difficilis et difficilium accidentium probatur hiis sunt cause difficilium accidentium...

Ll. 248^{10b} [Oyf. 14] In ventris fluxibus.

... Mutationes egestionum inuant in fluxibus ventris que mutationes non sunt ad malum. probatur sic Talis mutacio sequitur complementum materiarum peccantium et ex Consequenti corporis mundificationem...

D.I.1.

- Ll. 248^{aa} [lyf. 15] (v) bi fauces egrotant...
 corpora in quibus egrotant | fauces aut nascuntur pustule in toto corpore...
- Ll. 248^{ab} [lyf. 16] (v) Bi indigencia non etc... Corpus famelicum | non est excitandum...
 [lyf. 17] (v) bicumque cibus praeter naturam | ... Sanatio corporis fit per euacuacionem cibi...
- Ll. 249^{aa} [lyf. 18] (c) Orumque [^{non aut. qm} ~~in~~ ⁱⁿ ~~duobus~~ ^{duobus} ~~gaffr.~~ : scil. corporum] nutriuntur. |
 ... eorum que uelociter siue | cito et copiose nutriuntur...
- Ll. 249^{ab} [lyf. 19] (a) Cutorum morborum... pronosticaciones salutis | et mortis morborum acutorum non sunt omnino | certe...
 [lyf. 20] (q) Uibuscumque iuuenibus | ... Quicumque in iuuentute habent | ventres fluxibiles in senectute habent ventres stipticos...
- Ll. 250^{aa} [lyf. 21] (p) Otus indigentiam soluit | ... vinum curat appetitum caninum...
- Ll. 250^{ab} [lyf. 22] (q) Uecumque egritudines ex plenitudine fiunt |
 ... omnes morbos fientes i. e. pendentes ex plenitudine euacuatio sanat...
- Ll. 250^{ac} (e) T quecumque ab euacuacione | ... quascumque egritudines ex euacuacione sanat |

replecio.

[Opus. Zilmarabfatz:]

[Argf. 23] Acute egritudines ...
probatur in 14^a die in huiusmodi
egritudinibus aduenit status et
conuenienter | crisis ...

[Argf. 24] (s) Optimum quarta
manifestat | ... 4^a dies nunciat
et declarat crisin ...

Ll. 251^{ab} [Argf. 25] (e) Stine quartane
etc. ... Quartane estine ut
plurimum sunt | breues ...

Ll. 251^{ca} [Argf. 26] (f) Ebrem in spas-
mo ... Spasmus superueniens

Ll. 251^{ob} febrile mortale signum ...

[Argf. 27] [Argf. 28] (f) Ebriticantium
non omnino | ... Corporibus
febricitantibus | non omnino
in superficie corpus permanere
vel nihil | minuere malum
est ...

Ll. 252^{ab} [Argf. 29] [J] Nchoantibus
morbis si quid | ... probatur
sic ex tali euacuacione cadit
uictus supra | materiam rema-
nentem potentior ...

[Argf. 30] (c) Trca principia
et fines ... probatur | esse
principia et fines morborum

[Argf. 31] sunt morbi remissiores ...

Ll. 252^{ca} [e] ex egritudine ... corpus non
resumi ipso conualescente
ex egritudine et bene etc. | ...

[Argf. 32] (p) lerumque omnes ...

... quod omnes conualescentes male
habentes in principio | multum
refecti cibo....

Ll. 252¹⁰⁶ [Aqf. 33] [T] N omni egritudine
ne ... in qualibet egritudine
egrum | confortari mente etc. est
bonum...

[Aqf. 34] [T] N morbis minus
periclitantur | ... Egrotantes in
quibus | est egritudo propria
nature etatis et habitudinis mi-
nus periclitantur...

Ll. 253¹⁰⁶ [Aqf. 35] (i) N omnibus mor-
bis ... In omnibus morbis
bonum est partes que sunt
circa | un bilicum [phil. um-
bilicum] ...

Ll. 253¹⁰⁶ [Aqf. 36] (s) Ana habentes etc.
... Sana habentes corpora diffi-
cile est uti farmaciis...

Ll. 253¹⁰⁶ [Aqf. 37] [Aqf. 38] (p) Arum deterior
cibus ... parum deterior et
detestibilior melioribus
ipsis | tamen delectabilior
et appetendus...

[Aqf. 39] (s) Enes iuuenibus.
... Senes plerumque qui
minus egrotant iuuenibus...

[Aqf. 40] (b) Rancki et
corize ... rancki | et corize
non maturantur in valde
senibus...

Ll. 254¹⁰⁶ [Aqf. 41] (c) Ur exsol-
uantur ... quod sincopi

satis | fortiter et faciliter et sine
manifesta causa subito mori-
untur | ...

Ll. 254^{4b} [Aeg. 42] (s) Olvere apoplexiam
... Apoplexiam fortem evacuare
non est possibile ...

Ll. 254^{4a} bifundat fief videtur riuu riuu -
fangruiga Roundgloffu, ouu lirtuu
Round buffuittuu, gaffiaban uou
Jaud 2.

a) Item sepultura apoplectici debet suspendi
per XXIV horas quod est causa etc.

b) [Nota secundu] in Hippocratem² h^u?

Quod ex quo pectus mouetur per mus-
culos deficiente ex toto cerebri influxu
et multum [m] Itato musculorum calor...

c) Nota secundum Hippocratem 4^{uor} sunt
gradus apoplexie quorum tres com-
prehenduntur sub forti et unus i.e. 4us
sub debili... dicitur: Interpretatio apoplexie

Ll. 254^{4b} [Aeg. 43] [S] Strangulorum ...
strangulati nondum mortui
multum tamen dissoluti |

quibus apparet spuma
circa os reuiuiscunt sive
sanantur | ...

Ll. 255^{4b} [Aeg. 44] (c) Crassi uero
ualde etc. ... Homines ualde
crassi moriuntur citius |
secundum naturam gracili-
bus ...

Ll. 255^{4a} [Aeg. 45] (e) silenticorum.
... muta|tiones statum
regionum temporum annorum

uitarum et regiminum altera-
cionem iuuenibus epilepticis...

[Argf. 46] (d) Uorum dolorum
qui... fortior | duorum dolorum

Ll. 255¹⁰⁶ [Argf. 47] (c) irca generationem
sanici. | ... tempore genera-
tionis sanici magis | acci-
dunt dolores et febres quam
sanie generata...

Ll. 256¹⁰⁷ [Argf. 48] (i) Non omni motione.
... Quiescere est in qualibet
corporis motione remedium
cum quis dolere | i.e. lassari
incipit...

[Argf. 49] (a) Assueti etc....
Assueti ferre labores assuetos
facilius ferunt eos non assue-
tis quamuis ipsi | sint senes
et debiles ipsis insuetis iuue-
nibus et | fortibus existen-
tibus...

Ll. 256¹⁰⁸ [Argf. 50] (e) x multo tem-
pore consueta etc. | ... Res ex
multo consuete etiam | dete-
rioriores existentes...

Ll. 256¹⁰⁹ [Argf. 51] (s) Eundem
multum etc.... Fallax est
et nature inimicum omnino |
euacuare corpus...

Ll. 256¹¹⁰ [Argf. 52] (o) Omnia secun-
dum rationem... Medicis
omnia secundum rationem
facientibus et tunc non suet

cedentibus effectibus ...

Ll. 257na [Aqf. 53] fuls.

[Aqf. 54] [J]N magnitudine qui-
dem! ... magnitudo corporis est
descens et non insuavis reue-
ni ... (Aqf.: Jacobus Foroliviensis

Quis: [Particula IV^a aphorismorum]

Ll. 257na [Aqf. 1] (p) regnantes purgare!

... si regnantes purgare expedit
ipse sunt purgande a 4° mense
usque ad 7^m mensem ...

Ll. 257na [Aqf. 2] [J]N farmacis talia ...

Ad medicum farmacia purgan-
tem pertinet tales a corpore eua-
cuare materias quales si a
natura euacuarentur essent
naturaliter [gustifum, ou Pond
utiliter] euacuate ...

[Aqf. 3] fuls

Ll. 257na [Aqf. 4] (p) Purgare quidem ...

plurimum conuenit in estate
purgare superiora. probatur sic |
In estate maxime multiplicatur
materia per superiora educi-
bilis ...

Ll. 258na [Aqf. 5] (s) v b cane et ante.

... sub cane et ante canem pur-
gationes sunt moleste. probatur
sic | Illo tempore virtutes sunt
debiles et resolute ...

Ll. 258na [Aqf. 6] (g) Faciles et facile.

... Corpora gracilia et faciliter
vomitum tollerantia ...

Ll. 258na [Aqf. 7] (d) difficile uero ...

... difficulter vomentes et medie
grassi sunt per inferiora euacuan-
di.

[Aeg. 8] (p)htisicos vero... medici
non debent euacuare ptisicos cum
farmacis vomitiuis.

L. 258⁴⁶ [Aeg. 9] [M]elanolicos vero.
... Melanolicos sunt per inferiora
aliis vehementius purgant di...

L. 259⁴⁷ [Aeg. 10] [M]edicari in calde.
Istius afforismi summa et concordantia
notanda et dubitanda esse ipsum
sufficit colligi prout super 22° afforismo prime particu-
le digesta medicari et mouere
et 24° i. e. in acutis egritudinibus.

[Aeg. 11] [Q]uibuscumque
tortiones... Quibuscumque cor-
poribus insunt tortiones et
dolores circa umbilicum et
lumbos...

L. 259⁴⁸ [Aeg. 12] [Q]uibus ventres...
probatu[m] materie harum non
sunt per vomitum educende
sed per ventrem...

L. 259⁴⁹ [Aeg. 13] [A]lleboros hiis...
Corpora non faciliter purgacionem...
[Aeg. 14] (c)Um biberit quis
elleborum [Viburgaffuriban ribus
elementum]... probatur sic per
motum corporis localem magis
acceleratur et perficitur purgacio...

L. 260⁵⁰ [Aeg. 15] [C]um volueris elleborum

Elleborus periculosus etc. primus
amphorismus expositus est sufficit!

[Aeg. 16-20] fulgur.

Ll. 260^{ab} [Aeg. 21] (e) Evectioes nigre...
evectioes nigre | quasi sanguis
sponte a natura venientes sive
corpus febricitans fiunt sive non
sunt pessime...

Ll. 260^{ab} [Aeg. 22] (e) Egritudinibus
quibuscumque | ... In cuiuscum-
que morbi precipue evacuatum
fuerit | nigrum sursum vel
deorsum illud est signum mor-
tale | ...

Ll. 260^{ab} [Aeg. 23] (g) vibuscumque
ex egritudinibus | ... Quibuscum-
que corporibus extenuatur ex
egritudinibus acutis vel croni-
cis ...

[Aeg. 24] (d) Disinteria si
a colera nigra | ... disinteria
incipiens a colera nigra | est
signum mortale probatur sic
huiusmodi disinteriam signi-
ficat | intestinorum pericu-
losum et irrelevabile nocu-
mentum ...

Ll. 261^{ab} [Aeg. 25] (s) Anguis quidem
sursum qualiscumque | fuerit
exiens est malum signum pro-
batur sic ...

Ll. 261^{ab} [Aeg. 26] (s) I. a. disinteria
habito ... Si corpore existente
habito et occupato a | disinteria

eherentur velut intestinorum
carnes...

Ll. 261^{40a} [Aqf. 27] [Q] vibus cumque in
febris. | ... Quibuscumque corpo-
ribus febrilibus sanguinis effluit
multitudo...

Ll. 261^{40b} [Aqf. 28] (q) vibus cumque ege-
stiones fellee. | ... Quibuscumque
corporibus adsunt egestionis
colice sine fellee...

Ll. 262^{40a} [Aqf. 29] [Q] vibus cumque
in febris sexta | nis... Qui-
buscumque corporibus quorum
febres sunt sextane...

Ll. 262^{40b} [Aqf. 30] (q) vibus exacer-
bationes fiunt | ... Quibuscum-
que corporibus febrilibus fiunt
exacerbationes aut paroxysmi
inuadent...

Ll. 262^{40c} [Aqf. 31] (l) aboriosis in feb-
ribus. | ... In febrilibus laboriosis
maxime fiunt apostemata...

Ll. 262^{40d} [Aqf. 32] (q) vibus cumque
resurgentibus | ... probatur sic
In talibus corporibus habundat
materia apostematis...

Ll. 263^{40a} [Aqf. 33] (s) uero prius
alicubi. | ... Si aliqua pars
doluerit ante febrim...

[Aqf. 34] [S] α. febre habi-
to. ... Suffocatio superveniens
repente habito a febre...

Ll. 263^{40b} [Aqf. 35] [S] α. febre habi-
to. ... Contortio colli cum impe-

D.I.1.

dimento deglutitionis et fortiter
febricitante contingens...

[Aegf. 36] (s) Udores febrici-
santi ... paroxysmi impares
contingentes et in ceticis ra| dica
libus contingentes febricitantibus
sunt boni |

Ll. 263^{ob} [Aegf. 37] (f) Rigidi sudores...
Sudores in febre acuta contingen-
tes significant mortem etc |

Ll. 264¹⁰⁰ [Aegf. 38] (e) Tubi in corpore
sudor ... probatur sic Fellic
Tubi significat materiam egrit-
udinis causalitiam ...

[Aegf. 39] (v) Bi in corpore
calidiori ... In quacumque
corporis parte apparet calidi-
tas | uel frigiditas ...

Ll. 264^{#6} [Aegf. 40] (e) T. ubi in toto
corpore. mutaciones. | ... In
toto corpore subitis factis
mutacionibus a calido in
frigidum aut ex uno ca-
lore in | alterum ...

[Aegf. 41] (s) Udor multus
etc. ... Sudor multus ex
sompno proveniens ...

Ll. 264⁹⁰ [Aegf. 42] (s) Udor multus
frigidus. | ... Sudor frigidus
in quocumque egritudinis
tempore contingente ...

Ll. 264^{ob} [Aegf. 43] (f) Ebres uero non
deficientes | ... Quocumque
febres in diebus tribus non de-

ficientes periculosiores sunt ...

Ll. 265^{40a} [Aeg. 44] (g) Uibuscumque
febres longe. | ... Quibuscumque
corporibus iam scripte | febres longe
His fiunt pustule et dolores | in
articulis probatur sic In talibus
multiplicantur materie apte ...

[Aeg. 45] (g) Uibuscumque ex
febris | ... Quibuscumque corpo-
ribus ex febris | restringentibus
adueniunt pustule aut dolores |
in articulis illa utuntur
ampliori cibo quam oportet ...

Ll. 265⁴⁶ [Aeg. 46] (s) Trigor incide-
rit. ... Si rigor corpori febrici-
tanti superuenerit non | diffi-
niente febre virtute [non. oib
virtutis] iam existente debili |
est signum mortale ...

[Aeg. 47] (e) Excreationes in
febris | ... Excreaciones liuide
aut sanguinee felee aut fetide |
in febris continuis apparentes
Sunt male ...

Ll. 265^{49a} [Aeg. 48] (i) Non deficientibus
febris | ... frigiditas exteriorum
membrorum in | febris non
deficientibus contingens cum
siti et | ardore intrinsecorum
membrorum est signum mor-
tale. | ...

Ll. 265⁴⁸ [Aeg. 49] (i) Non deficien-
tibus | ... Contorsio colli
labii uel nasi | uel ambu-

D.I. 1.

lacio visus aut auditus in febribus continuis | eueniens rite dute existente debili significat mortis propinquitatem | ...

Ll. 266^{4a} [Aqf. 50] (q) Vibus in febre deficiente | ... disma etc. et desipiencia | superueniens febre non deficiente est signum mortale | ...

[Aqf. 51] (i) n febre apostema non solutum | ... In febribus eueniens apostema non solutum ad primas crises significat egritudinis longitudinem | ...

[Aqf. 52] (q) vicumque in febribus ... In quibuscumque febribus aut aliis egritudinibus oculi lacrimantur huius lacrimae non sunt malum | aut inhaerens signum ...

Ll. 266^{2b} [Aqf. 53] (q) Vibuscumque in febribus limositas | ... limositae circa dentes in febribus existentes significant longitudinem et fortitudinem febris ...

Ll. 266^{3a} [Aqf. 54] (q) vibus plerumque ... secundum plurimos homines intense febricitantes in quibus modice | tussis prouocantur non fiunt ualde secretiores ...

[Aqf. 55] (i) n bubonicis febres...

D.T.1.

Omnes febres sequentes sunt.

bubones sunt male | exceptis
effemeridis ...

L. 266¹⁰⁶ [Aeg. 56] (f) Febricitantibus
sudor ... Sudor superue-
niens febricitanti non
deficiente febre est malus |
probatum sic ...

[Aeg. 57]: füllt, am Schluss
des Homunculus zu Aeg. 56
steht: In spasmo et | tetano
[= Aeg. 57] vide istum affo-
rismum super 2^a particula
afforismorum afforismo 26°
melius est febrem in spasmo
etc ...

[Aeg. 58] (a) Causone habito

... Rigore | superueniente cau-
soni curatur causon probatur
sic tunc expellitur | materia
ex venis ...

L. 267¹⁰⁷ [Aeg. 59] (t) Ertiana si
non indicatur | ... vera

3na non determinata in

7° periodis est lon- | gis-
sima probatur sic ...

[Aeg. 60-61 füllt, 62 und 63
folgen in ungetrübter Reihen-
folge]

[Aeg. 63] [Q] Vibuscumque
in febribus ...

Quibuscum-
que febrendibus corporibus
cotidie (sic) si | unt rigores
totalis materia faciens febrem

[Aeg. 62] (g) Uibus cumque
in febris... yctericia feb-
ribus superveniens ante 7^m
diem est mala...

L. 267¹⁰⁰¹ [Aeg. 64] (g) Uibus cumque
in febris | ... Quibus cumque
febrentibus superveniat yct^e
ricia 7^a, 9na. XI. vel die 14^a
est bonum probatur sic | ...

[Aeg. 65] (j) n febris circa
ventrem... Laema etc. circa
ventrem aut morsus vel
tremor cordis | in febris
contingens est signum malum
probatur sic ...

[Aeg. 66]: fult.

L. 267¹⁰⁰² [Aeg. 67] (j) n febris tumo-
res (! sic pil.: timores)... ..

Tumores (sic! pil.: timores) in
febris ex sompno contin-
gentes et spasmi sunt |
malum probatur sic ...

[Aeg. 68] (j) n febris spi-
ritus offendens... Spiritus
offendens in febris malum
signum probatur sic ...

[Aeg. 69] (g) uibus grosse
urine... Multitudo urine
tenuis veniens post urinas
grossas | gibbosas et paucas
in corporibus non sine febre
inuat | i.e. est bona ...

L. 268¹⁰⁰³ [Aeg. 70] (g) Uibus urina
in febris | ... Corporibus febre-

D.T. 1.

libus quibus adsunt vri | ne
conturbate aut conuerse sicut
sub ingalium eiusdem | adsunt
vel aderunt fortes dolores capitis
probatum sic ...

Ll. 268^{10a} [Clyf. 71] (q) Vibus 7^a (Korr.
aus vna) die terminatur | ...

Apparente nube rubea in
vrina in die 4^a significat
futuram crisin ...

Ll. 268^{10b} [Clyf. 72] (q) Vibus urine
limpide ... urine limpide
quia clare albe in cor | poribus
egrotantium apparent sunt
male ...

Ll. 269^{10a} [Clyf. 73] (q) uibus ypocun-
dria ... Quibus cumque
corporibus fuerint ypocundria
suspensa sub | ~~uientia~~ lum-
borum dolore superueniente
uenter soluitur nisi | sit
prohibens probatur sic ...

Ll. 269^{10b} [Clyf. 74] (q) Vibus spes ad
articulos | quibus vrina
grossa et alba ueniens in
corporibus egro | tantibus
talibus egritudinibus sicut
sunt febres | laboriose in
quibus est spes in articulis
fieri apostases ...

[Clyf. 75] (s) sanguinem
aut [Korr. aus ut] pus ...
Si micus sanguinis et saniei
significat | ulceracionem vesice

aut renum ...

Ll. 269^{oa} [Argf. 76] (q) Vibus urina
grossa ... urina grossa exi-
stente et cum egredituribus
substantiis quibusdam que
sunt velut carniem vel pili
huius substance de renibus
exiunt ...

Ll. 269^{ob} [Argf. 77] (q) Uibus urina pin-
gui ... urina existente medio-
cri et sicut [s] spasmodis (3) farfa-
ris apparentibus in ~~urina~~
urina vesica scabit i. e. scabiem
patitur ...

Ll. 270^{oa} [Argf. 78] (q) Uicunque san-
guinem ... Sanguis sponte
mictus significat fracturam
vene in renibus | probatur quia

Ll. 270^{ob} [Argf. 79] (q) Uibus in urinis.
... Arena substans in urina
est signum lapidis re | num
vel vesice probatur sic ...

Ll. 270^{oa} [Argf. 80] [S] Uanguinem
mingunt. ... Corpore mingente
sanguinem et trumbos et stran-
guem ^{et vel. stranguriam} ^{nam} habent | te et dolore in-
cidente in pectine et sub
ventre et peritonēo | hec omnia
significant dolorem vel pas-
sionem esse circa vesicam ...

Ll. 270^{ob} [Argf. 81] (s) Uanguinem
et pus mingunt | ... mictus
sanguinis et gravis odor eius

D.I.1.

quod | mingitur significat
vesice ulceracionem probatur
ex ulceracione | vesice sequitur
sive hec accidentia...

Ll. 270^{ob} Jfl. ... hoc ex venis aut aliis
membris | non provenire et quod
squasme (sic) fiunt (Korr. fiant?)
albe et quod appareat dolor in
locis | supratactis.

[Argf. 82, 83] Jflm.

Ll. 270^{ob} Jübschriftis: Et sic est finis
4^e particule Incipit 5^a.

[Particula V^a aphorismorum]

Ll. 270^{ob} Anf. [Argf. 1] (s) pasmus ex
elleboro mortale | ... Spasmus
ex elleboro proveniens est mor-
tale probatur sic

Ll. 271^{4^{ta}} [Argf. 2] [T] (vulnere) spasmus.
... Spasmus superveniens vulne-
ri est mortalis probatur sic

Ll. 271^{8^{ta}} [Argf. 3] (s) anguine multum
fluente ... Spasmus aut sin-
gultus eueniens corpus multo |
sanguine fluente est signum
malum probatur sic huius-
modi | spasmus significat
vehementem membrorum
inanitionem et virtutis
defectum ...

Ll. 271^{12^{ta}} [Argf. 4] (s) pasmus et sin-
gultus. | ... Spasmus post
nimiam inanitionem malum...

(Rous. quis
inebriatus)

[Aeg. 5] [S] inebriatus ali-
quis... si aliquis inebriatus
fiat repente sine voce | repente
moritur innato spasmō...

[Aeg. 6] (q) vicumque a the-
tano (sic)... quicumque a the-
tano apprehenduntur aut
fortem patiuntur | thetanum
percutit in 4^{or} diebus...

Ll. 272^{ab} [Aeg. 7] [R] Uibus epylensie.
... Epylensie curantur uel sunt
curabiles in corporibus in quibus
nas | untur ante iuventutem...

Ll. 272^{ab} [Aeg. 8] (q) Uicumque pleu-
retici... Quicumque pleuriticis
non purgatis in 14. die | pleu-
resis transit in empyema
(phil. empyema)...

Ll. 272^{ab} [Aeg. 9] (p) ptisis (sic!) fit
maxime... ptisis maxime in
corporibus aduenit a 18^{uo}
anno ad 35^m probatur sic...

[Aeg. 10] (q) Uicumque ex
squinantia... In talibus
reperitur morbus acutus cum
debilitate uirtutis...

Ll. 273^{ab} [Aeg. 11] (q) Uicumque a
ptisi... Super carbones
sputum effusum grauiter
fetens est | mortale signum
in omnibus qui a ptisi
mol | estantur probatur sic...

Ll. 273^{ab} [Aeg. 12] (q) Uibus ptisis
defluit... dyarria superue =

niens ptisicis a quibus effluunt
capilli est mortale signum...

[Aeg. 13] (q) vicumque sangui-
nem spumozum | ... Sanguis
Spumozus per sputum egrediens |
egreditur ex pulmone probatur
sic Sanguis ex membro aliquo |
egrediens debet proportionari mem-
bro ex quo educitur...

[Aeg. 14-18]: inflam.

L. 273^{9a} [Aeg. 19] (q) vicumque in-
frigidata sunt... vicumque
praeternaturaliter sunt in frigi-
data oportet | calefacere probatur
quia quicumque oportet ad
naturale temperamentum |
reducere...

[Aeg. 20] (v) Laceribus frigidum
mordax | ... probatur sic huius
modi frigidum penetrat ad
interiora ulcerati loci...

L. 273^{10b} [Aeg. 21] [E] st autem ubi
in thetano etc. | ... multa
infusio aque frigide in
Juvene | bene carnosio estate
media thetanum paciente
sine | vulnere liberat vel
curat thetanum...

L. 274^{11a} [Aeg. 22] (c) Alidum faciens
famem | ... In omni vulnere
cali | dum faciens famem
est maximum signum ad
certitudinem | i. e. ad certam
salutem...

D. I. 1.

Ll. 274^{ob} [Uyff. 23] (F) in hiis uero oportet uti frigido. | ... oportet uti aqua frigida uel frigido^{*)} in hiis partibus | unde i. e. ex quibus sanguis est effluxus probatur sic per usum aque frigide prohibetur sanguinis fluxus | ...

*) Uns dan Wortu: frigida uel frigido 'ist fucwor, das das Fibras zussu Worlagnu glnitzartig buntzta, da in den sinu gizzottatub - angtan frigida in den enden frigido stift.

Ll. 275^{ob} [Uyff. 24] (F) Rigida uelut nix et cristallus | ... frigida uelut nix et cristallus sunt | pectori inimica...

Ll. 275^{ob} [Uyff. 25] (i) In articulis dolores ... Aqua frigida plurima subito effusa confert soluit | et refrigerat dolorem in articulis et podagram | et spasmum et tumores attenuat...

[Uyff. 26] (a) Qua que cito calefit ... probatur sic huiusmodi aqua est rarissima | ergo leuissima...

Ll. 275^{ob} [Uyff. 27] (q) Uibuscumque bibere ... Quibuscumque habentibus appetitum bibendi bonum est dormire pro-

D. I. 1.

batur sic sompnus causam
huius sitis re | mouet ...

Ll. 276^{40a} [Arg. 28] (m) Ulicbria educit
ex aroma | tibus ... Ex aroma-
tibus educit | muliebria pro-
batur huiusmodi calefactio
vias per | quas debet concu-
rere uel fluere sanguis ...

[Arg. 29, 30]: folium.

Ll. 276^{46b} [Arg. 31] (m) Ulicer in utero
habens | ... Mulier signans flobot-
thomata abortit ...

Ll. 276^{46b} Ulicer: frequenter ex flobothomia
et sanguis (phil. sanguinis) |
eductio aborsu custoditur
ut 7° coll; allegato capitulo
et 21^a | 3ⁱⁱ tractatu 2° capi-
tulo de conseruacione fetus
sed intentio Ypocratis. est |
quod si flobothomia super-
fluerit semper uel secundum
plurimum aborsum | in-
currit. 3° nota ut 21^a 3ⁱⁱ
tractatu 2° de conseruacione |
fetus.

[Arg. 32 - 72]: folium.

Ll. 276^{46b} Ulicer: et sic est finis. |
Quidquid inuenitur de scripto
Magistri Jacobi forliuensi
super lectura afforismorum
totum hic habetur. Scripta |
Anno domini M^o cccc^o XXXVI.

Ll. 276⁴⁰ - 278⁴⁰: laur.

~~[Fund 2]~~

~~Ll. 279^{40a}, z. 1. Auf.: [Bisf. 13] ~~in~~ ~~den~~ ~~particula~~ ~~similis~~ ~~herbas~~~~

4^a. Erklärungen zu einigen Aphorismen des Hippocrates.

(Aus: Jacobus Foroliviensis, Expositio in aphorismos Hippocratis ?) [Löffelstücken]

Ll. 279^{40a}, z. 1. Überschr.: [Particula 2^a, x)

Bisf. 13] Anibus cum que crisis fit hys nox difficilis.

Auf.: Crisis Sumitur dupliciter et eius sunt sex species

Ll. 279^{40a} Bifl.: ^{plures moriuntur de nocte} quam de die ...

Ll. 279^{40a} Überschr. [Particula 2^a, Bisf.

14] In ventris fluxibus mutationes egestionum.

Auf.: Triplex est fluxus ventris

Ll. 279^{40a} Bifl.: et dysintericus.

Ll. 279^{40a} Überschr. [Particula 2^a, Bisf.

17] **ubicumque cibus preter naturam corpus ingreditur**

h ...

Auf.: Sex condiciones (sic) ...

Ll. 279^{40a} Bifl.: cibus potest esse causa egritudinis

Ll. 279^{40a}, z. 11 Überschr. [Particula 2^a,

Bisf. 18] **Eorum qui copiose**

nutriuntur et velociter velo | (sic!)

Ll. 279^{40a} z. 11 ff, Ll. 279^{40b}: laut.

Ll. 279⁴⁰ - 286⁴⁰: laut.

x) ~~248^{40a}~~ ^{Ll.} 248^{40a}, 248^{40b}, 249^{40a} -
aus d. unvollst.:

D.T.1.

46. Register zu Jacobus For-
liviensis, Expositio in Apho-
rismos Hippocratis. Particula
I. II: Questiones.

[Goud 2]

Ll. 287^{4a}) [Questiones 1^e particule]

[Quesf. 1] Vtrum vita hominis
 sit brevis. |

[Quesf. 2] Vtrum aliquis sit
 vomitus naturalis. |

Ll. 287^{4a} Quesf. : [Quesf. 15] Vtrum Nutrificatio
 et carnificatio sit maior
 hyeme | [Ll. 287^{4b}] quam
 estate et perfectior. |

[Quesf. 19] Vtrum quelibet
 completa crisis fiat in statu
 morbi. |

Ll. 287^{4b} Überspfr. : Secuntur questiones
 2^e particule.

[Quesf. 1] Vtrum nocuum
 contingens ex sompno in decli-
 natione | sit signum mortale. |

Ll. 287^{4a} Quesf. : [Quesf. 53] Vtrum habentes
 ventrem fluxibilem tempore
 Juventutis | propter multitu-
 dinem coloris ad stomachum
 et ad intestina | proveniente[m]
 a felle fiant in senectute
 stiptici | ventris |

[Quesf. 53] Vtrum quelibet auc-
 ta qualitas deicit actum
 proprium. | [scil. : proprie virtutis].

Ll. 287^{4a}, f. 29 ff. : lant.

Ll. 287^{4b} : lant.

4^e Jacobus Foroliviensis,
Expositio in aphorismos Hippo-
cratis Particula I. II: Questiones.

Ll. 288^{4a} Überf.: [C] Recha Primam
particulam aphorismorum. |

Überf. [A] Queritur primo
utrum vita hominis sit brevis.

Arguitur quod non homo |

Ans.: inter cetera viventia maxime
 habundat principis | vite i. est etc.
 contra nota et argumentum colligitur
 in libello de longitudine et
 breuitate vite | Item in libro de
 ystoria animalium ubi ex-
 plicatur animal non fore longio-
 ris vite | quam ^{*} homo elephans
 et ceruus sicut dicitur in fa-
 bula medee. ¶ 2° complexio ho-
 minis | comparacione aliorum
 animalium est temperatissima i. e.
 etc. ^{probatur?} ^{particula} cum perfectiori tem-
 perato multo et | longiori tem-
 pore debet forma in materia
 conservari et colligitur argu-
 mentum primo complexionum
 et prima primi | capitulo de
 complexionibus membrorum ...

Ll. 288^{4b} [A] Queritur 2° utrum
aliquis vomitus sit denomi-
nandus | naturalis ... quili-
 bet vomitus fit ab agente
 extrinseco vel contrario | passo

*) quam abgymnizt: ¶ ² in libro Lazalli = quam
 (Schweiz)!

[Obj. 2]

[Q] Veritur 3° utrum possibile
sit humores [Ll. 288da] nostri
 corporis peccare solo quali ...
 quilibet humor | peccans ...

Ll. 288da [Obj. 3]: fals.

[Obj. 4] [Q] Veritur 4° utrum in
repletis nutrimento | laudabili
possit naturalis fames curari ...
 in talibus fit membrorum inani-
 tio ...

[Obj. 5] [Q] Veritur 5° utrum
in regimine corporum per |
dictam declinare ad dietas
subtiles sit deterius quam ad
grossas declinare ... In ali-
 quibuslibet egritudinibus | regu-
 lariter operando oportet declinare
 ad subtiles dietas ...

Ll. 289da [Obj. 6] [Q] Veritur 6° utrum in
morbis peracutis | dieta ultime
^{tenuis} Sit magis consequens aliis dietis

Ll. 289da [Obj. 7] [Q] Veritur 7° utrum
in aliquibus morbis | competat
dieta tenuissima ... In quo-
 libet morbo reficiendus est eger

Ll. 289da [Obj. 7] [Q] Veritur 8° utrum
in aliquo morbo cronico | com-
petat dieta grossa ... per
 dietam grossam impeditur
 pugna virtutis contra materiam
 morbi ...

Ll. 290da [Obj. 7] [Q] Veritur 9° utrum
in statu morbi accidentia

ultimentur | ~~et~~ primo post sta-
tum continue augmentantur acci-
dentia ...

[Argf. 8] [Q] Veritur 10° utrum
in acutissimo morbo | competat
dieta tenuissima quod non ar-
guitur quia non competit | in
sincopalibus et pestilentialibus |

[Argf. 9] [Q] Veritur 11° utrum
in cuiuslibet morbi sta | tu
competat dieta tenuissima ...

Ll. 290^a [Argf. 9] [Q] Veritur 12° utrum in
dictando oporteat sumere | indi-
cacionem ab his duobus scilicet
morbo et virtute. primo indi-
cacio supradicta a virtute
sufficit ...

[Argf. 9] [Q] Veritur 13° utrum
in morbis habentibus statum
remotum sit in principio danda
dieta grossa in statu non
subtilior ...

Ll. 290^{ab} [Argf. 11] [Q] Veritur 14° utrum
liceat medico exhibere | cibum
in paroxismo ...

Ll. 291^{aa} [Argf. 12] [Q] Veritur 15° utrum
quilibet morbus salubris | ad
salutem terminandus habeat
quatuor tempora ...

Ll. 291^{ab} [Argf. 14] [Q] Veritur 16° utrum
calor pueri et juvenis | sint
equales (sic) ... calor pueri
est alacrior quam Juvenis |

Ll. 292^{aa} [Argf. 16] [Q] Veritur 17° utrum

humide diete et frigide | com-
petant omnibus febricitantibus.
... nota primo sic febricitantibus
flegmaticis non competunt humi-
de i.e. etc...

Ll. 292^{4b} [Arg. 16] [Q] Veritur 18° utrum
Contrariis morbis complicatis |
competant medicine ex contrariis
qualitatibus composite vel
potest iam scripta questio | sic
proponi utrum in cura egrit-
tudinum complicatarum
competat | medicina ex contra-
riis composita ...

Ll. 292^{5b} [Arg. 18] [Q] Veritur 19° utrum
estate et autumno corpora |
gravissime ferant cibos... in
estate fit sepiissime resolutio

Ll. 293^{4a} [Arg. 18] [Q] Veritur 20° utrum
in ordine dietandi vel
cibandi | sint tantum tres
consideraciones i. est quantitas
qualitas et tempus ...

Ll. 293^{4b} [Arg. 19] [Q] Veritur 21° super
afforismo illo Ea quorum
crisis fit | etc. utrum conclusio
afforismi sit vera ...

Ll. 293^{5b} [Arg. 20] [Q] Veritur 22° utrum
antequam fiat evacuatio
materie sit expectanda
digestio ...

Ll. 294^{4b} [Arg. 24] [Q] Veritur 23° utrum
in peracuta febre apostema |

D.I. 1.

te acutissimo et dolore fortissimo
debeat medicus curare usque ad sin-
copim...

Ll. 294^{10a} [Bijf. 9] [Q] veritur 24° in-
dictando ~~est~~ egrum sit | neces-
sariam sumere indicationem a
virtute...

Ll. 294^{10b} [Bijf. 7] [Q] veritur 25° utrum
in statu labores | et acciden-
tia ultimentur.

Ll. 295^{10a} [Bijf. 10] [Q] veritur 26° utrum
egrotans in statu | et pariter
ante statum sit magis tenui-
ter dictandus et in principio |
sit grossius reficiendus quam
versus statum...

Ll. 295^{10b} [Bijf. 11] [Q] veritur 27°
utrum deterius sit egrotan-
tem | cibare in principio
paroxismi quam in aliquo
alio tempore... In principio
paroxismi calor naturalis est
vigorosior...

Ll. 296^{10a} [Bijf. 13] [Q] veritur 28°.
utrum primò senes facillime
ferant | ieiunium...
auctoritate Avicennae pri-
ma 4ª capitulo de | cibatione
febricitantium ubi dicit
quod senes debiles et infantes
sunt ex his qui non possunt
tollerare ieiunium...

Ll. 296^{10b} [Bijf. 13] [Q] veritur 29^[10]
utrum pueri difficilius

D.I.1.

ferant | Jeiunium quam Juve-
nes ... caliditas Juvenum |
est magis resolutiva quam
caliditas puerorum.

Ll. 297na [Og. 13] [Q] veritur. 30.

utrum decrepiti difficilius
tolleantur ieiunium quam
primi senes ...

Ll. 297^{ab} [Og. 12] [Q] veritur. 31. u-

trum signa mortis possint
ap- | parere in principio
universali morbi materialis
ut febris aut similis ...

Ll. 298na [Og. 12] [Q] veritur. 32

utrum in principio uni-
versali alicuius morbi |
possint apparere signa
complete digestionis aut
complete indi- | gestionis ...

Ll. 298na [Og. 15] [Q] veritur. 33.

utrum tempore hyemis maior
fiat appetitus ad cibum
quam alio tempore ...

Ll. 299na [Og. 15] [Q] veritur. 34°

utrum tempore hyemis fiat |
maior resolutio quam
tempore estatis ... plus | debi-
litantur corpora tempore
estatis quam hyemis ...

Ll. 299na [Og. 15] [Q] veritur. 37°

utrum ventres et corpora
humana | sint calidiora
tempore hyemis quam tem-
pore estatis vel autumni | ...

D.I.1.

Ll. 300^{10a} [Aqf. 15] [Q] veritur 36°
utrum tempore hyemis in
corporibus robustis stante debito
regimine melior et maior fiat restau-
ratio quam tempore estatis...

Ll. 301^{11a} [Aqf. 15] [Q] veritur 37°
utrum nutritio et car-
nificatio sit maior hyeme
quam estate et perfectior...

Ll. 301^{12a} [Aqf. 19] [Q] veritur [38°]
utrum quolibet completa
crisis | fiat in statu morbi
 ... possibile est crisim | per-
 fectam salubrem aduenire in
 principio morbi...

Ll. 301^{13a} Infl.: 5^a conclusio | semper
 Crisis sumpta pro alteratione
 ad salutem aduenit in decli-
natione | Ad argumenta patet
 solutio in una questione
 quam | habes supra. secun-
 dum Magistrum Ja[cobum]
 de For[liuio] secundum
 quem exposita est prima
 particula | afforismorum
 et super ipsam sunt suprascripte (2)
 formate notabiles questiones |
 Inferius declarabuntur que-
stiones super secunda
particula.

[Questiones 2^a particula]

Ll. 301^{14a} Infl. p[er]f.: [C] Irca secundam
 partem Lam Afforismorum |

Ll. 301^{15a} [Aqf. 1] [Non ibidem Infl. n[on] est]

D.T.A.

algorifobum :] Queritur primo utrum
nocumentum contingens ex sompno
in declinatione sit signum |
mortale... sompnus est res
naturalis eo quod est operatio |
nature nulla autem res natura-
lis nocet ...

Ll. 302na [Obj. 2] [Q] veritur 2° utrum
sompnus possit | removere desi-
pienciam quod non quia somp-
nus est causa desipencie...

[Obj. 2] [Q] veritur 3° utrum
desipencia sit periculosior |
febre vel apostemate...

[Obj. 3] [Q] veritur 4° utrum
sompnus excedens debi- | tam
quantitatem sit bonus ...
sompnus ^{??} artus | aut somp-
nus sequens evacuationem mi-
niam potest esse bonus | ...

[Obj. 3] [Q] veritur 5° utrum
sompnus sit res naturalis |
quod non quia est res non
naturalis i. e. etc. ....

[Obj. 3] [Q] veritur 6. utrum
circa afforismum 3^m de multis
plici | dubio Et primo utrum
sompnus et uigilia sint mala
... magis

Ll. 303na [Obj. 3] [Q] veritur 7° super
3° Composito utrum stupor |
sit sompnus longus ...

[Obj. 3] [Q] veritur 8° utrum
sompnus in acuto morbo

D.T.1.

possit | esse causa nocuementi

Le. 303^{#b} [Obj. 4] [Q] veritur 9. utrum
semper plenitudo et indi-
gencia magis natura sint
mala ... cum plenitudine |
magis stat natura stat virtu-
tis fortitudo i.e. prima quia
virtutis fortitudo | arguit
 bonam corporis dispositionem...
 quod antecedens est Galienus
 in libro de bona habitudine |

Le. 303^{#b} Diff.: Ad secundum dicitur
 quod habitudo athletarum
 est bona apparenter sed apti-
^{??}
 tudine non est bona Athleta enim
 licet non cadat actus in nocu-
 mentum habet tamen apti-
 tudinem | per quam est casu-
 sus in lapsum ut habi-
tum est in prima particula
et hoc in kalendis augusti
1428. Testatur] Magister] scripta]

Sedans la bona
 aptitudinem |

Le. 303^{#b} Inf. [Obj. 4] [Q] veritur .10.
utrum pleni- | tudo et indi-
gencia ultra quae oportet
 sint cause morborum ...

Le. 303^{#b} [Obj. 4] [Q] veritur .11. utrum
febris ethica sequens ulcus |
pulmonis sit egritudo vel
accidens ...

Le. 303^{#b} [Obj. 5] [Q] veritur 12° utrum
omne exiens sanitatem | cadat
in egritudinem ...

[Arg. 5] [Q] veritur 13 utrum
labores spontanei sine | lassi-
tudines sunt signa pronostica
morborum etc. ... primo huius-
modi labores sunt signa de-
terminata i.e. non pronostica

Ll. 304va [Arg. 6] [Q] veritur 14. utrum
omnibus corporibus mens egro-
ret | In quibus alicui membro
inest plurima causa doloris

Ll. 304va [Arg. 6] [Q] veritur 15 utrum
dolor possit sensu com-
prehendi | Quod sic primo
quia bruta comprehendunt
se dolere et non nisi | sensu
cum careat intellectu...

Ll. 304va [Arg. 8] [Q] veritur 16.
utrum si aliquod corpus
exiit egritudinem | et ac-
cipiat cibum cum appe-
titu et ex eo non reservatur
significat | quod ampliori
cibo utatur quam oportet

[Arg. 8] [Q] veritur 17.
utrum conclusio 2^a affirmati-
onis sit vera. Arguitur quod non |
quia posset esse directio
appetitus propter debili-
tatem creaturis innati et |
membrorum attrahentium
Solvitur...

D.I.1.

Ll. 305^{4a} [Aqf. 8] [Q] veritur. 18.

utrum corpora conualescen-
tium sint eua | cuanda...

sunt pauci sanguinis ...

[Aqf. 9] [Q] veritur 19 utrum

non pura corpora sint
nutrienda | primo auctori-
tatis avicennae 3^a primi

capitulo de regimine eius quod
comeditur et bibitur ...

[Aqf. 11] [Q] veritur. 20. utrum

sit facilius replere corpora
potu quam cibo vel resu-
mere potu quam cibo ... primo
corpora habentia stomacos ca-
lidos non facilius eis re-
plentur ...

Ll. 305^{4a} [Aqf. 12] [Q] veritur. 21.

utrum materie pessantes
relicte post crisin | possint
facere recidivam ... impossi-
bile est | aliquam partem
membrum post crisin in cor-
pore retineri ...

Ll. 305^{4b} [Aqf. 12] [Q] veritur 22 utrum

radix sive principalis morbus
et recidiva sint idem mor-
bis numero sive constituent
unum | et eundem morbum
numero ...

Ll. 306^{4a} [Aqf. 13] [Q] veritur. 23.

utrum crisis sit velox et
re | hemens motus morbi i.e.
utrum definitio data de

D.T. 1.

crisi sit bona | ... crisis est laxitas ...

Ll. 306na [Arg. 13] [Q] veritur. 24°

utrum in crisi necessario precedat | comotio antecedens de qua Galienus loquitur in composito ...

[Arg. 13] [Q] veritur. 25°

utrum crisis diurna sit perfectior | nocturna ... quia crisis que fit de nocte | cum maiori pugna fit et fortius conatur virtus ...

Ll. 306na [Arg. 14] [Q] veritur. 26°

utrum per egestionem colericam significare | ^{impuritatem} possimus socius corporis ~~impuritatem~~ ... primo per | egestionem significamus solum supra dispositionem membrorum ...

Ll. 307na [Arg. 15] [Q] veritur. 27°

utrum si egestionem sint similes sanis | sit corpus nutriendu ... primo possibile est materiam impuritatem | corporis facientem non derivari ad vias explosionum secessus | uel urine ...

[Arg. 16] [Q] veritur. 28°

utrum corpora famelica sint excitanda ... primo corpora cibata non sunt excitanda ...

Ll. 307na [Arg. 17] [Q] veritur. 29°

utrum quilibet cibus praeter naturam | ingrediens corpus causetur

... primo | cibus praeter naturam
ingrediens non est causa egritudinis
primi | sine nec con=
iuncta ...

Ll. 308^{40a} [Aqf. 19] [Q] veritur. 30°

utrum certiores sint pronosticationes | in chronicis
quam in acutis morbis ...

Ll. 308^{40a} [Aqf. 21] [Q] veritur. 31° utrum

caninus appetitus sit differens | a fame naturali ...

appetitus caninus est | fames
naturalis stomachi i.e.

etc ...

Ll. 308^{40b} [Aqf. 22] [Q] veritur. 32°

utrum inanitio et repletio
sint morbi | materiales ...

Inanitio est morbus immaterialis
igitur et repletio consequentia
et patet ^{quia} opposita habent fieri
circa idem probatur.

[Aqf. 22] [Q] veritur. 33°

utrum liceat medico in
spasmo de | repletionem provocare
febrem... multitudo morborum
| est deterior quam
simplicitas morborum ...

[Aqf. 26] [Q] veritur. 34°

utrum corpus facilius incurrat
spasmodum humidum
quam siccum ... primo
spasmus | siccus est similis
nervo ...

Ll. 309^{40b} [Aqf. 28] [Q] veritur. 35°

D.I.1.

utrum permanencia corporis
in sua | Carnositate sit

Signum malum in forti febre...
[Oyff. 42] [Q] veritur . 36.

utrum diffinitio apoplexie
circa | facta sit bona...

[zu circa ou du Rand guffrinbar:
licet -

Ll. 309^{40b} [Oyff. 42] [Q] veritur . 37.

utrum fortis apoplexia
sit incurabilis debilis vero
curabilis difficiliter...

Ll. 310^{40a} [Oyff. 44] [Q] veritur . 38.

utrum grassi secundum
naturam circius molriantur
gracilibus...

Ll. 310^{40b} [Oyff. 45] [Q] veritur . 39.

mutaciones etatem locorum
temporum | et vitarem curent
epylepsiam Juuenum...

Ll. 310^{40b} [Oyff. 46] [Q] veritur . 40.

utrum plures dolores possint
esse in | uno membro adaequate
primo possibile est in eadem
parte | simul esse plura
obiecta doloris...

Ll. 311^{40a} [Oyff. 47] [Q] veritur . 41.

utrum circa generationem
[utrum guffrinbar: saniei]
accidant dolores | et febres
magis quam [utrum guffrinbar:
facta] sanie vel ante...

Ll. 311^{40b} [Oyff. 48] [Q] veritur . 42.

utrum quiescere sit in qua-

libet corporis | motione remedium
cum quis dolere i. e. laxari
ceperit... primo quia natura
non tollerat (sic) repentinas
mutaciones...

[Aqf. 49] [Q] veritur. 43.º utrum
ad cuiuslibet corporis humani
debi | tam conservacionem
competat exercitium... primo
quia hoc esset | propter resd-
superfluitatem etc....

Ll. 311^{10a} [Aqf. 50] [Q] veritur. 44.º
utrum res consuecte deteriores
tamen | minus molestent cor-
pora insuetis...

Ll. 311^{10b} [Aqf. 50²] [Q] veritur. 45.º
utrum venenosa medicina
vel adhuc | veneno possibile
sit humanum corpus nutri-
ri...

Ll. 312^{10a} [Aqf. 51.] [Q] veritur. 46.º
super composito illius affo-
ris mi ubi cibus praeter natu-
ram | intret etc. utrum san-
guis vel humor putrescens
possit ad benign^{itatem} reduci

Ll. 312^{10b} [Aqf. 53] [Q] veritur. 47.º Et
primo super afforismo allega-
to utrum vetus | in Juventute
lubricum propter fortem appe-
titum a frigido circuitum
tempore | senectutis fiat stip-
ticum...

D.I.1.

Ll. 313^{oa} [Aueritur 48° ...]: f. 1st.

[Bog. 53] [Q] ueritur. 49°.

utrum habentes ventrem fluxi-
bilem tempore In | uentutis
propter multitudinem colere
ad stomachum et ad intesti-
na prouenientem | a felle
fiant in senectute stiptici
uentris ...

Ll. 313^{ob} [Bog. 53] [Q] ueritur. 50. utrum

quaelibet aucta qualitas dei-
ciat | actum proprie virtutis.
Questio arguitur sic aucta siccitate
augentur retentio | scilicet etc.
contra nota et antecedens patet
satis ...

Ll. 313^{ob} Tyl.: prima conclusio Que-

libet qualitas qua virtus
perficit operationes egrediens
temperatum proportionatum | illis ope-
rationibus imperficit illas
patet notatum. Ad argumenta
patet solutio.

Expliciunt questiones super
duabus primis particulis
afforismorum edite per
famosum | artium et medi-
cine monarcham Jacobum
de Forliuio quas propter
mortis | superuentum di-
misit incompletas scriptas
per Conradum euersborgk
et finitas anno domini.

1436. die .6. Junii hora

14^a. Ad laudem | illius qui est
omnium bonorum dux semita
et terminus etc. Deo gratias.
Finito libro sit laus et gloria
Christo. Amen.

Innozenz des Engles ist Jacobus
Forliviensis quoniam L.

301^{4a}, z. 61 - 301^{4b}, z. 1: vel im-
pedient / oppositum | possit acci-
dere vel dico quod ad augmentum
necessario rarefactio etc. que in
hac | etate non aduenit mem-
bris radicalibus merito natura-
lis actionis | calidi in humidum
quidam doctor remouet istam
questionem quam ego Jacobus
de Forlino aliax (determinabo. *)

Zu bemerken ist an dieser Stelle
noch, dass jede Questio des
Kommentars von Jacobus Foro-
liensis in drei Teile zer-
fällt: 1. Arguitur quod non
2. Ad oppositum. 3. Ad argu-
menta. So fand ich bei alfo
im Sinne Kommentar im
Form von Disputationen.

4^d. Jacobus Forliviensis?
Quaestiones singulae in diversos
aphorismos Hippocratis.

[Gaud 2]

L. 314^{4a} Übersfz.: utrum medicus
debet ymitari |
[Hyp. I, 23, 1, 11
II, 49, IV, 21, 22] Inf.: naturam. Arguitur negative

*) L. 301^{4b}, z. 55: ... Aliax determinabo.
cf. L. 303^{4a}, z. 47: Ad oppositum!

nec naturam fortem nec debilem | debet medicus ymittari
 (sic) i.e. contra et patet cum
 ... natura aut est fortis |
 aut debilis. Nota primum
 cum natura fortis non eget
 auxilio | medicaminum
 nisi dum morbo magnificato
 nequi | velit dominari ...

Ll. 314^{ab} 7^{ff.}: Et e contra euacuatio
 est melior in aliquo | tem-
 pore facta a natura quam
 facta ab arte ceterum partibus(?)
 ut critica euacuatio i.e.
 debita et perfectam^(sic) | crisi est
 longe melior quam consimilis
 euacuatio facta | in con-
 simile tempore ab arte pro-
 generato(?) in prima denotat |
 materiam ita fore benignam.
 Naturam etiam sic | esse
 potentem ut suam complete
 efficiat | operationem auxi-
 lio medici non concurrente
 etc. parte (?) farmaci etc.

Ll. 314^{ab} 3. 47^{ff.}: luv.

Ll. 314^{aa} [Aqf. I, 12] Interpfc.: [U] Trum
egritudines declarant | par-
oxismos et consistencias Et
 arguitur quod non quia | febris
 flegmatica non declarat or-
 dinem redditum paroxismo-
 rum |.

[Aqf. I, 12] utrum anticipatio

D.I.1.

paroxysmorum | significet
augmentum morbi et post-
positio declinationem Argui-
tur | quod non primo usque
ad statum procedit paroxysmi
anticipacio | ...

Ll. 315^{4a} [Coff. II, 22] [V] Trum egritudo de replecione facilius
Curetur | quam de inanitione
Arguitur quod non quia
multe sunt egritudines |
de replecione incurabiles ...

[Coff. II, 22] [V] Trum omnem
egritudinem de replecione
Sanat | euacuacio. Arguitur
quod non quia aliqua egritudo de replecione | est in-
curabilis ...

Ll. 315^{4b} [Coff. II, 22] [V] Trum Replecio et evacuasio | Sunt
causae egritudinum. Argui-
tur primo quod non per idem
dicitur homo | eger formaliter
per quod est a proprio tem-
peramento remotus sed per
inanitionem et replecionem
est homo formaliter a proprio
temperamento | remotus ...

Ll. 315^{4c} [Coff. II, 23] [V] Trum Egritu-
dines acute (sic) terminentur |
in 14 diebus tanquam in
suo termino proprio. Argui-
tur primo quod non | quia
causa non terminatur in 14te ...

D.I.1.

[Aegf. II, 24, I, XII] [V] Trum computatio dierum ad | frueniendum
diem criticum debet principiari
ab hora | decubitus infirmi.

Arguitur quod non primo talis
computatio non | est certa et
facit errare i. e. etc. ...

Ll. 315^{ab} [Aegf. II, 25] [V] Trum generaliter
omnes egritudines est | uales
citius terminentur quam egrit-
tudines contingentes alijs |
temporibus.

Ll. 316^{ab} [Aegf. II, 7] [V] Trum corpora
que in longo | tempore exte-
nuantur tardius reficiantur.
... primo possibile est ad
maiolem consumptionem humi-
di substantifici | membrorum
deduci corpus ...

Ll. 316^{ab} [Aegf. ^{I, 22} I, 23, II, 3] [V] Trum si
constet de imperfectione | crisis
medicus debeat adiuuare
naturam in euacuando | do
... primo quia ubi non suffi-
cit ...

Ll. 316^{ab} [Aegf. I, 22] Utrum natura
per se sine auxilio medici |
potest facere crisin veram.
Quod non arguitur primo Om-
nium | vero natura operatrix
medicus vero minister ...

[Aegf. II, 33] Queritur utrum
confortari mente et | bene
se habere sit bonum ... primo

D.I.1.

quia in ethyca | 3^e speciei aut forti
applicanda non est bonum
mente confor | tari...

L. 316^{ab} [Aqf. I, 22] Utrum medici-
na laxativa dicta possit |
attrahere a forti sic humores
quos euacuat per viam |
... primo quia tunc | contin-
getur idem duobus dissimili-
bus...

L. 317^{ab} [Aqf. II, 14] Utrum in ven-
tris fluxibus mutacio | ege-
stionum sit bona ... mutacio
egestionum | significat plura-
litatem sive diversitatem
medicinarum peccantium

[Aqf. II, 15] Circa dicta
cadunt quedam dubia²⁾ |

primum dubium est contra
probatam conclusionem quia
per solas egestiones | humo-
rosas sufficit significatur cor-
porum impuritas...

L. 318^{ab} [Aqf. IV, 1] [V] Utrum preg-
nantes sint purgande |
... primo auctoritate aver-
roys 5° colligitur capitulo |
de qualitate euacuationum

1) Dubiorum gaffr.: Super isto affirmo
[Aqf. II, 14] In ventris fluxibus
mutaciones. 2) Dubiorum gaffr.: Super
isto affirmo ubi fauces egrotant.
[Aqf. II, 15]

D.I.1.

cum 3bus suis argumentis
primum quia formacia
ledit embriocem...

Ll. 318na [Arg. IV, 4] [V] Trum in esta
te purganda sunt | Superiora
in yeme vero inferiora...
primo nec estate nec hyeme
sunt corpora euacuanda...

Ll. 319na [Arg. IV, 11] Utrum si torsiones
et dolores etc. | an afforismus
sit verus et arguitur quod
non. primo quia propter
huiusmodi dolores non plus
significari potest futura
tim | panites quam ast =
lites...

Ll. 319na [Arg. IV, 14] Utrum post assump
tum formacum (sic) | solu =
tionem competat sompnus.
... post veneni assumptio =
nem est prohibendus somp =
nus...

Ll. 320na [Arg. IV, 23] Utrum Si in
corpore extenuato ex | egritu =
dine acuta (sic) vel cronica
vel aborsibus vel autem qua =
liter | cum que exierit fel ni =
grum aut humor niger sicut
Sanguis | huiusmodi corpora
sequenti die moriantur...
possibile est in corporibus
multum debilitatis appa =
rere fel | nigrum etc.

Ll. 320na Arg. : Arguitur quod in se =

D.I.1.

quenti die et tempore valde
... quam | apparue-
rit huiusmodi egestionum
exitus istud tamen | tempus
erit alijs ... longius
in Cronico quam | in acuto

Sequitur afforismus disenteria
si a colera etc. [= Opf. IV 24]

Hier bricht der Communitas
ab. Zu bemerken ist, daß
auch der Vorlesand be-
sitzender Communitas in
die Disputationen folgen-
geßt ist, d. h. singulär
ist jede Questio in 3
Teile: 1) Arguitur quod non
2) Ad oppositum 3) Ad argu-
menta. *)

Ll. 320, f. 19ff: laut.
Ll. 320^{ab} - 322^{ab}: laut.

Basel, 21. Dec. 38. D^r J^rh^r Goldschmidt
P.

(Disputationen-)

*) Insofern beauftragt sonst für den L^eff^r klar
das Vorlesand besitzenden Communitas
ist nach folgender Stelle aus der
Landeschrift, wo direkt auf die Disputation
hingewiesen ist: Ll. 312^{ab}, f. 57:
7) Jsta questio fuit disputata
Ferrarie 1430.